

EUROPA-PARLAMENTET

2004

2009

Mødedokument

A6-0495/2008

10.12.2008

BETÆNKNING

om "2050: Fremtiden begynder i dag - henstillinger til EU's fremtidige integrerede politik om klimaændringer"
(2008/2105(INI))

Det Midlertidige Udvalg om Klimaændringer

Ordfører: Karl-Heinz Florenz

INDHOLD

	Side
FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS BESLUTNING	3
BILAG A: ET UDVALG AF EU-MILJØLOVGIVNINGEN DER POSITIVT BIDRAGER TIL AT BEKÆMPE KLIMAÆNDRINGER.....	43
BILAG B: EUROPA-PARLAMENTETS BESLUTNINGER OM KLIMAÆNDRINGER OG ENERGI.....	46
BEGRUNDELSE.....	47
ANNEX 1: WORK PROGRAMME OF THE TEMPORARY COMMITTEE ON CLIMATE CHANGE.....	56
ANNEX 2: THEMATIC SESSIONS HELD BY THE TEMPORARY COMMITTEE ON CLIMATE CHANGE	60
ANNEX 3: DELEGATION VISITS OF THE TEMPORARY COMMITTEE ON CLIMATE CHANGE.....	66
ANNEX 4: PARTICIPATION OF THE TEMPORARY COMMITTEE ON CLIMATE CHANGE IN THE WORK OF PARLIAMENTARY DELEGATIONS.....	67
ANNEX 5: PRESS ACTIVITIES BY THE TEMPORARY COMMITTEE ON CLIMATE CHANGE.....	68
ANNEX 6: OTHER ACTIVITIES BY THE TEMPORARY COMMITTEE ON CLIMATE CHANGE.....	71
ANNEX 7: STUDIES AND BRIEFING PAPERS REQUESTED BY THE TEMPORARY COMMITTEE ON CLIMATE CHANGE.....	73
ANNEX 8: WORKING DOCUMENTS DRAWN UP IN THE CONTEXT OF THE ACTIVITIES OF THE TEMPORARY COMMITTEE ON CLIMATE CHANGE	81
RESULTAT AF DEN ENDELIGE AFSTEMNING I UDVALGET	82

FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS BESLUTNING

om "2050: Fremtiden begynder i dag - henstillinger til EU's fremtidige integrerede politik om klimaændringer" (2008/2105(INI))

Europa-Parlamentet,

- der henviser til sin beslutning af 25. april 2007 om nedsættelse af et midlertidigt udvalg om klimaændringer og fastsættelse af dets sagsområde, sammensætning og funktionsperiode¹ vedtaget i henhold til forretningsordenens artikel 175,
- der henviser til den eksisterende EU-miljølovgivning, der positivt bidrager til at bekæmpe klimaændringer på forskellige politikområder (Bilag A) samt til sine beslutninger om klimaændringer, især de beslutninger, der er vedtaget under den nuværende sjette valgperiode (Bilag B),
- der henviser til sin beslutning af 15. november 2007 om begrænsning af den globale opvarmning til 2° C - Bali-konferencen om klimaændringer og fremtidsudsigterne (COP 13 og COP/MOP 3)²,
- der henviser til sin beslutning af 31. januar 2008 om resultatet af Bali-konferencen om klimaændringer (COP 13 og COP/MOP 3)³,
- der henviser til sin beslutning af 10. april 2008 om Kommissionens grønbog "Tilpasning til klimaændringerne – hvad kan der gøres på EU-plan" (KOM(2007)0354)⁴,
- der henviser til sin beslutning af 21. maj 2008 om de videnskabelige fakta bag klimaændringerne: resultater og anbefalinger i forbindelse med beslutningstagningen⁵,
- der henviser til sin beslutning af 21. oktober 2008 om en global klimaalliance mellem EU og de fattige udviklingslande, der er mest udsatte som følge af klimaændringen⁶
- der henviser til erklæringen i forbindelse med "miljø og klimaændringer" om på lang sigt at halvere drivhusgasemissionerne inden 2050 afgivet på G8-topmødet i Toyako, Hokkaido (Japan),
- der henviser til den 14. konference mellem parterne i FN's rammeaftale om klimaændringer (UNFCCC) (COP 14) og den fjerde partskonference som et møde mellem parterne i Kyoto-protokollen (COP/MOP 4), 1.-12. december 2008 i Posen (Polen),

¹ EUT C 74 E af 20.3.2008, s. 652; jf. endvidere protokollen for plenarmødet den 18.2.2008, punkt 7.

² EUT C 282 E af 6.12.2008, s. 437.

³ Vedtagne tekster, P6_TA(2008)0032.

⁴ Vedtagne tekster, P6_TA(2008)0125.

⁵ Vedtagne tekster, P6_TA(2008)0223.

⁶ Vedtagne tekster, P6_TA(2008)0491.

- der henviser til borgerforummet Agora om klimaændringer, der blev afholdt den 12.-13. juni 2008,
- der henviser til det fælles parlamentariske møde mellem Europa-Parlamentet og de nationale parlamenter, der blev afholdt den 20.-21. november 2008 med henblik på at drøfte energi og bæredygtig udvikling,
- der henviser til resultaterne af den særlige eurobarometerundersøgelse (EB 300) om europæernes holdninger til klimaforandringer,
- der henviser til de offentlige høringer og drøftelser i Det Midlertidige Udvalg om Klimaændringer med fremtrædende personligheder og resultaterne af delegationsrejserne,
- der henviser til forretningsordenens artikel 45,
- der henviser til betænkning fra Det Midlertidige Udvalg om Klimaændringer (A6-0495/2008),

Politiske hovedprincipper

- A. der henviser til, at bevarelsen af naturen og menneskeheden er en opgave, der går i arv fra den nuværende generation til den næste,
- B. der henviser til, at global opvarmning nu anerkendes som en meget alvorlig, presserende og menneskeskabt trussel, som allerede i lighed med klimaændringer har betydelig virkning,
- C. der henviser til, at det arbejde, som Europa-Parlamentet især i denne valgperiode har ydet i forbindelse med klimaændringer udgør en kilde til inspiration og et handlingsmandat til at udforme en integreret europæisk klimabeskyttelsespolitik og til at bringe klimaændringer i overensstemmelse med bæredygtig økonomisk vækst,
- D. der henviser til, at Parlamentet sammen med Rådet behandler forslag til retsakter, hvormed formålet er at opfylde EU's klimaforpligtelser,
- E. der henviser til, at Lissabontraktaten udtrykkeligt fastsætter Unionens mål og beføjelser med hensyn til klimaændringer, og at traktaten, hvis den bliver ratificeret, vil styrke EU's rolle, hvad angår fremme af bæredygtig udvikling og bekæmpelse af klimaændringer,
- F. der henviser til, at Den Europæiske Unions førende rolle i den internationale bekæmpelse af den globale opvarmning og dens særlige ansvar som en union af udviklede lande bidrager til dens identitet og indebærer en moralsk forpligtelse over for Europas borgere til ikke alene at formulere mellem- og langsigtede klimabeskyttelsesmål men også at nå disse mål ved hjælp af fremsynede politiske foranstaltninger samt gennem politisk dialog med udviklingslande,
- G. der henviser til, at et af EU's primære mål, hvad angår både dens interne politik og dens forbindelser med lande uden for EU, er at fremme overholdelse af menneskerettigheder;

der henviser til, at særlig EU anerkender den grundlæggende ret til liv, sikkerhed, sundhed, uddannelse og miljøbeskyttelse samt beskyttelsen af personer, som er særligt sårbare over for virkningerne af klimaændringer, bl.a. kvinder, børn, ældre og handicappede,

- H. der henviser til, at nuværende og kommende parlamentariske repræsentanter for Europas borgere bør lade sig lede af disse klimapolitiske principper samt principperne om bæredygtighed, samfundsmæssig forenelighed og retfærdighed mellem generationerne og ikke lade stå til, når det gælder virkeliggørelsen af de nødvendige klimabeskyttelsesmål,
- I. der henviser til, at klimaændringer har en særlig skadelig og bekostelig virkning på visse områder, som f.eks. højlands- og kystområder,
- J. der henviser til, at klimaændringer er en udfordring, som der ikke findes nogen samlet politisk løsning på, men at en samlet udnyttelse af de eksisterende muligheder og en drastisk forøgelse af effektiviteten på alle områder inden for økonomi og samfund kan levere et bidrag til løsning af ressource- og fordelingsproblemet og vil kunne bane vej for en tredje industriel revolution,
- K. der henviser til, at det menneskelige samfund står over for to udfordringer, hvad angår trusler mod jordens livsbevarende system, nemlig klimaændringer samt rovdrift på og ødelæggelse af mange af de vigtigste økosystemer; der henviser til, at der er mange indbyrdes sammenhænge mellem klimasystemet og økosystemer, navnlig hav- og landøkosystemers evne til at binde kulstof, og at klimaændringer kun kan tackles effektivt på grundlag af sunde økosystemer,
- L. der henviser til, at ifølge oplysninger fra Det Europæiske Miljøagentur fra 2006 tegner energiproduktionen i EU sig for en andel på 30,9 % af de samlede drivhusgasemissioner inden for EU, transportsektoren bidrager med 19,4 %, private husholdninger og tjenesteydelser med 14,6 %, bygge- og anlægssektoren og industriproduktionen med 12,9 %, landbruget med 9,2 %, industrielle processer med 8,1 % og affaldssektoren med 2,9 %, samt at de øvrige emissioner skyldes kemiske opløsningsmidler og forskellige ikke nærmere definerede forbrændingsprocesser,
- M. der henviser til, at der er behov for hasteforanstaltninger, som skal tackle energi- og brændstoffattigdom,
- N. der henviser til, at mange sektorer allerede yder et bidrag til nedbringelsen af drivhusgasemissionerne, og at der allerede er adskillige billige muligheder for at dæmme op for klimaændringer samt teknologier til effektivitetsforbedring til rådighed, men at en omfattende anvendelse heraf imidlertid forhindres på grund af begrænset markedsadgang, bureaukratiske hindringer og høje finansieringsomkostninger,
- O. der henviser til, at klimaændringer ikke alene vil kunne bekæmpes gennem nedbringelse af emissionerne i hver enkelt sektor; der i stedet henviser til, at det er nødvendigt med en systematisk tilgang for at finde løsningsmetoder inden for politik, der spænder over flere sektorer, og for at opnå ændringer overalt i samfundet i produktion, forbrug og handelsmønstre gennem en sammenhængende lovgivning og en tilpasning til

uundgåelige forandringer,

- P. der henviser til, at foranstaltninger, der sigter på at nedbringe drivhusgas inden for produktion, arealanvendelse og affaldshåndtering har højeste prioritet; der henviser til, at den afgørende betydning af forbrugsmønstre og livsstil også skal anerkendes;
- Q. der henviser til, at virkningen af klimaændringer på de menneskelige samfund allerede mærkes mange steder, f.eks. i Sahel, hvor ørkendannelse har stor indvirkning, i Bangladesh, som er udsat for gentagne oversvømmelser, i visse dele af Europa og på flere Stillehavsøer, som vil forsvinde under havet,

Den internationale dimension: Tiden efter 2012, udenrigspolitik på klimaområdet og international handel

- R. der henviser til, at der føres forhandlinger om en aftale for tiden efter 2012 under ledelse af FN i henhold til Bali-køreplanen på følgende centrale områder: Emissionsreduktioner og nye bindende reduktionsmål, tilpasningsforanstaltninger, rydning, ødelæggelse og nedbrydning af skovarealer, udvikling af teknologi til afbødnings- og tilpasningsforanstaltninger, de nødvendige finansielle ressourcer og endelig revision af de fleksible mekanismer i henhold til Marrakech-aftalerne til Kyoto-protokollen,
- S. der henviser til, at Verdenshandelsorganisationen (WTO), Verdensbanken og Den Internationale Valutafond også i vid udstrækning bør inddrages i afbødningsindsatsen,
- T. der henviser til, at forhandlingerne om en aftale for tiden efter 2012 skal afsluttes på klimakonferencen i København (COP 15) ved udgangen af 2009, så et tomrum mellem den første og den anden forpligtelsesperiode kan undgås,
- U. der henviser til, at Rådets forårstopmøde i 2008 har understreget nødvendigheden af at fremskynde Bali-køreplanen for at nå til enighed om en ny klimaaftale i slutningen af 2009 i overensstemmelse med EU-målet på 2° C,
- V. der henviser til, at verdens førende industrinationer på det seneste G8-topmøde i Toyako, Hokkaido (Japan) har givet udtryk for støtte til en halvering af kuldioxidemissionerne inden 2050 og vil tilstræbe dette mål i forhandlingerne om en aftale for tiden efter 2012,
- W. der henviser til, at klimaændringerne kan skærpe konfliktpotentialer i de internationale relationer, for eksempel gennem klimabetinget migration, tab af landområder og grænsestridigheder på grund af oversvømmelser, tilbagetrækning af kystlinjerne samt gennem ressourcekonflikter på grund af tilbagegangen i landbrugsarealer, stigende vandmangel eller afskovning,
- X. der henviser til, at Rådets forårstopmøde i 2008 har givet Kommissionen til opgave at forelægge en europæisk strategi til finansiering af klimaforanstaltninger, hvis formål er at nedbringe emissionerne og tilpasning i forbindelse med forskning og udvikling af teknologier med lavCO₂-emission og overførsel af disse teknologier,

- Y. der henviser til, at både afbødnings- og tilpasningsindsatsen er af afgørende betydning, og til, at industrilandene har et historisk ansvar for klimaændringerne; der henviser til, at udviklingslandene kun har bidraget lidt til klimaændringerne, men alligevel er mest berørt af dem; der henviser til, at de disponible finansielle midler til bekæmpelse af klimaændringer i udviklingslandene er utilstrækkelige og bør forhøjes betragteligt,
- Z. der henviser til, at udvikling og overførsel af moderne miljøteknologier udgør en væsentlig forudsætning for vellykket gennemførelse af den globale emissionsreduktion og tilpasningsstrategierne,
- AA. der henviser til, at teknologioverførsel hindres af hensynet til beskyttelsen af den intellektuelle ejendomsret, svage politiske institutioner og mangel på retsstatsforhold samt af generel mangel på økonomiske ressourcer,
- AB. der henviser til, at WTO ikke udgør noget alternativt forhandlingsforum for den internationale klimabeskyttelse, og henviser til, at der ikke kan forventes noget bidrag fra verdenshandelen til klimabeskyttelse uden en vellykket afslutning på forhandlingerne om en aftale for tiden efter 2012,
- AC. der henviser til, at EU's CO₂-fodafttryk omfatter de drivhusgasser, der er udledt i forbindelse med produktion af varer, som forbruges i Europa, men produceres i andre dele af verden,

Energi

- AD. der henviser til, at olien med ca. 35 % udgør den vigtigste energikilde på verdensplan for det primære energiforbrug, efterfulgt af kul med 25 % og naturgas med 21 %; henviser til, at tidsalderen med billig og rigelig fossil energi imidlertid nærmer sig sin afslutning,
- AE. der henviser til, at udviklingen på energimarkederne bidrager til at forfølge klimamål, da markedsstyrede energiprisstigninger er et stærkt incitament til bæredygtig anvendelse af ressourcer og dermed til forbrug med et lille CO₂-fodafttryk,
- AF. der henviser til, at Det Internationale Energiagentur forventer en vækst på mindst 60 % i verdens energibehov frem til 2030, og at dette voksende energibehov også skyldes de nye industrilande,
- AG. der henviser til, at dækningen af det voksende energibehov alene gennem fossile brændstoffer er udelukket på mellem og lang sigt, og at de kommende års investeringsdispositioner vil bestemme strukturen af energisystemet og energimixen for de kommende årtier,
- AH. der henviser til, at det voksende energibehov kræver supplerende foranstaltninger som f.eks. den yderst påkrævede modernisering af den voksende kraftværkspark baseret på fossile brændstoffer og transmissionsnet med henblik på en kraftig forbedring af den samlede energieffektivitet, bygning af nye kraftværker og stadig udbygning af vedvarende energikilder,

- AI. der henviser til, at energibesparelser på lang sigt er den mest omkostningseffektive og reneste form for beskyttelse af ressourcerne og dermed klimaet; der henviser til, at en engageret og bæredygtig indsats for at styrke EU's energieffektivitet vil føre til omfattende strukturløsninger i hele økonomien og dermed bane vej for en grøn økonomi med lave CO₂-emissioner,
- AJ. der henviser til, at udnyttelsen af atomenergi - uanset at der er uran til rådighed - fortsat rejser spørgsmålet omkring sikker slutdeponering af atomaffald samt udbredelse af denne teknologi til udemokratiske stater,
- AK. der henviser til, at ITER-projektet (international termonuklear forsøgsreaktor) er blevet et vigtigt kapitalintensivt center for udvikling af nuklear fusion som en mulig ny energikilde i fremtiden, og at ethvert bidrag til energimarkedet kun kan forventes på meget lang sigt,

Biobrændstoffer

- AL. der henviser til, at den nuværende biobrændstofpolitik skal ses i et globalt perspektiv, hvor der på den ene side er stigende konkurrence om produktiv jord og på den anden side et voksende behov for vedvarende energi, særlig i transportsektoren,
- AM. der henviser til, at produktion af biomasse til energiproduktion og som brændstof giver mange udviklingslande nye økonomiske muligheder og gør dem mere uafhængige af energiimport, forudsat at en sådan produktion er bæredygtig og f.eks. ikke fører til monokultur eller til konkurrence med fødevarerproduktion,
- AN. der henviser til, at emissionsreduktionspotentialet for mange biobrændstoffer af første generation sammenlignet med konventionelle brændstoffer efter en omfattende livscyklusanalyse delvis er tydeligt forringet, og at der endnu ikke er fundet nogen tilfredsstillende løsning på spørgsmålene vedrørende bæredygtighed og miljøvenlighed, samt hvorvidt der er dyrkningsarealer til rådighed på baggrund af konkurrencen med fødevarerproduktion,
- AO. der henviser til, at en bæredygtig biobrændstofpolitik skal tage sigte på såvel at fastlægge bæredygtighedskriterier for fremstilling af biobrændstoffer som at fremme den hurtigst mulige udvikling af biobrændstoffer af anden generation,
- AP. der henviser til, at mineralolieindustrien først vil opbygge den nødvendige og geografisk ligeligt fordelte infrastruktur for nye brændstoffer, når der er tilstrækkelig efterspørgsel efter biobrændstoffer, men henviser til, at der dog er gjort teknologiske fremskridt inden for automobilindustrien med hensyn til at måle ethvert blandingsforhold mellem benzin og biobrændstof ved hjælp af en sensor i køretøjet, og at dette supplerende tekniske udstyr gør det muligt også at tanke ældre køretøjer op med biobrændstof for således at opnå en nedbringelse af CO₂-emissionerne for hele den samlede bestand af køretøjer,
- AQ. der henviser til, at biobrændstoffers potentiale kun kan udnyttes, hvis de opfattes som et led i udviklingen af bæredygtige transportsystemer, herunder udviklingen og anvendelsen af meget brændstofeffektive køretøjer,

Energieffektivitet

- AR. der henviser til, at medlemsstaterne ikke har en klar strategi for energieffektivitet,
- AS. der henviser til, at medlemsstaterne bør forbedre og udvide brugen af energieffektivitetsattester og knytte anbefalingerne sammen med økonomiske incitamenter,
- AT. der henviser til, at et faldende energiforbrug med samme energieffektivitet på individuelt niveau og samfundsniveau medvirker til at skabe ny handel og beskæftigelse og bekæmpe energifattigdom,
- AU. der henviser til, at 40 % af energiforbruget hidrører fra byggesektoren, og at 33 % af alle drivhusgasemissioner dermed kan føres tilbage til det bebyggede miljø,
- AV. der henviser til, at byggesektoren (boligbyggeri samt erhvervsmæssigt og offentligt byggeri) gennem moderniseringen af varmeisolering, varme- og kølingssystemer, elektriske apparater og udluftningsanlæg og ved at installere solbeskyttelse råder over et enormt og omkostningseffektivt CO₂-reduktionspotentiale,
- AW. der henviser til, at lavenergihuse er attraktive, moderne og omkostningseffektive,
- AX. der henviser til, at frakobling af væksten inden for energiforbruget fra den almindelige økonomiske vækst ved at investere i energieffektivitet på alle samfundsområder er et centralt mål for EU,
- AY. der henviser til, at det er ligeså nødvendigt at udvikle finansielle instrumenter og afsætte de nødvendige budgetmidler til forbedring af energieffektiviteten samt løbende at kontrollere og tilpasse effektivitetsstandarderne for elektriske og elektroniske apparater til markedsudviklingen som at udvide disse standarder til stort industrielt maskineri samt undersøge muligheden for et stand-by-forbud for nye apparater,

Mobilitet og logistik

- AZ. der henviser til, at frakoblingen af væksten inden for transport fra den almindelige økonomiske vækst er et af de centrale mål med EU's transportpolitik, men at efterspørgslen efter transporttjenesteydelser til trods for dette alligevel er vokset kraftigere end bruttonationalproduktet, og at den allerede høje andel af transportemissioner i EU derfor fortsat vokser,
- BA. der henviser til, at ca. en tredjedel af EU's energiforbrug på nuværende tidspunkt går til transport, og at transportsektoren næsten fuldstændigt (97 %) er afhængig af oliebaseerede brændstoffer,
- BB. der henviser til, at EU's drivhusgasemissioner i tidsrummet fra 1990 til 2005 ville være faldet med 14 % i stedet for 7,9 %, hvis transportsektoren havde opnået de samme emissionsreduktioner som andre sektorer,
- BC. der henviser til, at 80 % af den europæiske befolkning lever i byområder, hvor 40 % af alle emissioner fra transport produceres, og hvor trafikpropper, der ligeledes

hovedsagelig er koncentreret i byområder, koster EU ca. 1 % af BNP,

- BD. der henviser til, at mobiliteten i byområder på den ene side er direkte forbundet med den individuelle livskvalitet, men at netop den individuelle transport i byerne bidrager betragteligt til drivhusgasemissioner og andre miljøproblemer såsom luftforurening og støj og derfor i stedet for at fremme mange borgeres livskvalitet i vidt omfang nedsætter den ved at udsætte dem for sundhedsskadelige virkninger,
- BE. der henviser til, at halvdelen af alle køreture tilbagelagt af EU-borgerne er kortere end 5 km,
- BF. der henviser til, at 60 % af al bilkørsel og 90 % af al togkørsel som led i den daglige regional- og pendlertrafik strækker sig over en afstand på højst 30 km,
- BG. der henviser til, at godstransport ad jernbane og ad vandvejen er faldet mellem 2001 og 2006 (fra 18,6 % til 17,7 %, hhv. fra 6,5 % til 5,6 %), mens vejtransporten er steget (fra 74,9 % til 76,7 %),
- BH. der henviser til, at passagerbefordring og godstransport ad vandvejen er en af de mest energieffektive transportformer, og at den andel af godstransporten, der i EU foregår ad vandvejen, ligger på ca. 40 %,
- BI. der henviser til, at energiforbruget i forbindelse med skibstransporten ad indre vandveje pr. ton gods og kilometer udgør en sjettedel af energiforbruget ved vejtransport og halvdelen af energiforbruget ved jernbanetransport,
- BJ. der henviser til, at handelen på oversøiske ruter er voksende, og tendensen inden for skibsbygning går i retning af større container- og passagerskibe, der forbruger mere råolie og dermed belaster miljøet endnu mere end tidligere, uden at den internationale skibsfart er del af de internationale klimabestræbelser,
- BK. der henviser til, at den gradvise liberalisering og deregulering af luftfartssektoren, der er foregået i det sidste årti, på den ene side har været en væsentlig forudsætning for en dynamisk udvikling af den europæiske flytransport, og at passagerflyvninger inden for EU mellem 1995 og 2004 er vokset med 49 %, men at kuldioxidemissionerne fra hele denne sektor på den anden side er steget med 79 % mellem 1990 og 2005,
- BL. der henviser til, at væksten inden for lufttransportsektoren til trods for tekniske og driftsmæssige forbedringer fortsat forøger sin indvirkning på miljøet, at der hidtil ikke har været en debat om bindende emissionsnormer for flymotorer, at der kun har været en begrænset forbedring af motorer, og at der endnu ikke foreligger nogen undersøgelser af gennemførelsesmuligheder,
- BM. der henviser til, at Kommissionen og medlemsstaterne har lanceret det fælles teknologiinitiativ Clean Sky samt SESAR, Galileo og globale miljø- og sikkerhedsovervågningsprogrammer samt forskningsprojekter vedrørende intelligente transportsystemer med henblik på at øge energieffektiviteten på transportområdet,
- BN. der henviser til, at lufttraffiken foruden kuldioxid også udleder kvælstofoxid,

vanddamp, sulfat- og sodpartikler i atmosfæren, hvilket ifølge vurderinger fra det mellemstatslige panel for klimaændringer (IPCC) forstærker virkningerne af lufttransportsektorens emissioner med en faktor to til fire, uden at der i denne vurdering tages hensyn til den indvirkning, som dette desuden har på cirruskydannelsen,

- BO. der henviser til, at det bør understreges, at transportrelaterede emissioner på lang sigt reduceres mest effektivt ved at mindske væksten inden for transport som helhed ved at gøre offentlig transport til et mere tiltrækkende alternativ til personbiler, øge jernbanetransport samt sikre, at der i forbindelse med by- og infrastrukturplanlægning tages højde for det nødvendige behov for at reducere anvendelsen af personbiler,
- BP. der henviser til, at medlemsstaterne ikke har anvendt programmer såsom Marco Polo og NAIADES tilstrækkeligt til at omlægge transporten af varer til indre vandveje og til søvejen,
- BQ. der henviser til, at indbyggerne og økonomierne i regionerne i den yderste periferi er yderst afhængige af lufttransport med hensyn til deres mobilitet og udvikling,

Turisme og kulturarv

- BR. der henviser til, at en tiendedel af alle verdenskulturmindeesmærker eller verdenskulturlandskaber ifølge en undersøgelse foretaget af UNESCO's centrum for verdenskulturarv er i fare på grund af følger af klimaændringer,
- BS. der henviser til, at Europa ifølge FN's Verdensturismeorganisation er den vigtigste turismeregion i verden, og at 55 % af alle turistrejser i 2006 gik til Europa,
- BT. der henviser til, at klimaændringer kan bevirke ændringer i turiststrømmene, og at disse ændringer vil kunne betyde væsentlige økonomiske tab for de berørte ferieregioner,

Emissionshandelssystem og industriemissioner

- BU. der henviser til, at det europæiske emissionshandelssystem er et enestående instrument med henblik på at opnå emissionsreduktioner med størst mulig effektivitet, og at det fungerer som et eksempel for tilsvarende systemer, hvis kompatibilitet dog bør sikres,
- BV. der henviser til, at industrisektorerne spiller en central rolle med henblik på at nå de reduktionsmål for drivhusgasemissioner, der er fastsat af Det Europæiske Råd; der henviser til, at industrisektorerne bør opfordres til at reducere deres industrielle drivhusgasemissioner yderligere, men samtidig bevare konkurrenceevnen,
- BW. der henviser til, at ideen med Clean Development Mechanism (CDM) og Joint Implementation (JI), dvs. udbredelse af moderne og effektive teknologier, bør fungere i virkeligheden; der henviser til, at CDM/JI bør begrænses til projekter af høj kvalitet, som tilvejebringer dokumenterede yderligere reduktioner af drivhusgasemissioner,

Landbrug og husdyravl

- BX. der henviser til, at ændringer i landbrugspraksis, EU's miljølovgivning samt de nyeste strukturreformer af den fælles landbrugspolitik tager sigte på bæredygtighed og fører

følgelig indirekte gennem en bedre udnyttelse af de disponible ressourcer til nedbringelse af emissionerne,

- BY. der henviser til, at landbruget udleder drivhusgasser, men også bidrager positivt til nedbringelsen af drivhusgasemissioner og også lider direkte under de negative virkninger af klimaændringer, hvilket har forskellige økonomiske og sociale konsekvenser på tværs af alle regioner i Europa,
- BZ. der henviser til, at det øgede forbrug af kød og fisk har haft indvirkning på klimaændringerne samt har haft andre miljøvirkninger og kan føre til tvister om, hvorledes jord og ressourcer udnyttes bedst muligt med henblik på at bekæmpe sult i verden,
- CA. der henviser til, at der inden for landbruget hverken foreligger specifikke klimabeskyttelsesmålsætninger – såsom bindende forskrifter om reduktion af emissioner af metan- og nitrogenoxider – eller ordninger med incitament med henblik på at udnytte de allerede eksisterende muligheder for at nedbringe emissionerne,
- CB. der henviser til, at dyrkningen af foderstoffer til husdyravl bidrager betragteligt til de samlede drivhusgasemissioner fra landbruget,
- CC. der henviser til, at opdræt af husdyr på en måde, der er skånsom over for naturen, yder et væsentligt bidrag til miljøet gennem landskabspleje og bevarelse af græsningsarealer og reducerer samtidig energiforbruget og emissioner,
- CD. der henviser til, at antallet af husdyr skal tilpasses de disponible arealer, og at bæredygtig græsningspraksis kan bidrage til at forhindre jorderosion på græsningsarealerne,

Skove

- CE. der henviser til, at skovene har stor værdi for biosfæren, og at de har talrige funktioner i det globale økosystem,
- CF. der henviser til, at skove har tredimensionelle roller i begrænsningen af klimaændringer: som kulstoflagre gennem bæredygtig anvendelse og beskyttelse af skove, som kulstofdræn gennem plantning af skov og som erstatning for fossile brændstoffer og fossile produkter som en vedvarende råvare,
- CG. der henviser til, at over 30 % af hele verdens landareal er dækket af skov, og at over to tredjedele af alle arter, der lever på Jorden, findes her, og at ca. 30 % af de årlige drivhusgasemissioner optages af skovene,
- CH. der henviser til, at skovene på den ene side spiller en væsentlig rolle i forbindelse med begrænsningen af klimaændringer, men at mindst en tredjedel af verdens skove på den anden side er berørt af følgerne af klimaændringer,
- CI. der henviser til, at den store problematik vedrørende udslettelsen af skovene ligger i de

dermed forbundne socioøkonomiske faktorer såsom fattigdom og underudvikling, svage politiske institutioner og manglende overholdelse af retsstatsprincipperne samt uretfærdige ejendomsforhold og korrupsion, som blandt andre konsekvenser kan føre til ulovlig træfældning og rydning af skove,

- CJ. der henviser til, at skovområder bliver ødelagt af brande, der skyldes hedeølger, oversvømmelse eller afskovning,
- CK. der henviser til, at der ikke findes strategier og programmer nok til genplantning af skove, som er blevet ryddet,
- CL. der henviser til, at det store skovområde, der ødelægges hvert år, bidrager afgørende til CO₂-emissioner,
- CM. der henviser til, at sammensætningen af skovplantager i EU ikke afspejler de europæiske naturlige blandede skovområder, der er karakteristiske for Europa,

Jordbundsbeskyttelse

- CN. der henviser til, at Europas jordbund hurtigere end nogensinde tidligere udsættes for ubodelige skader, hvis omfang forstærkes gennem klimaændringer,
- CO. der henviser til, at optøning af permafrostjordbund ændrer jordbundens tilstand på den nordlige halvkugle og desuden slipper betydelige mængder methan ud i atmosfæren,

Vandforvaltning

- CP. der henviser til, at rådigheden over vandressourcer, forsyning med drikkevand og anden vandforsyning, vandforbrug og spildevandsbehandling hænger nøje sammen med økonomiske og sociale rammebetingelser,
- CQ. der henviser til, at de regionale forskelle i Europa med hensyn til vandressourcer og forekomsten af oversvømmelser og tørke forstærkes yderligere gennem klimaændringer,

Fiskeri

- CR. der henviser til, at fisk og skaldyr er en væsentlig næringskilde, at havet er verdens største kulstoflager og tjener som kilde til biomasse og råstoffer,
- CS. der henviser til, at havenes næringsressourcer allerede udnyttes fuldt ud,

Affaldshåndtering og ressourceforvaltning

- CT. der henviser til, at affaldsmængden beklageligvis fortsat vokser til trods for alle bestræbelserne på at nedbringe mængden,
- CU. der henviser til, at EU's affaldslovgivning allerede bidrager til at nedbringe nettodrivhusgasemissionerne fra affaldssektoren, selvom alle muligheder dog endnu ikke udnyttes fuldt ud,

- CV. der henviser til, at affaldshierarki er et centralt princip i affaldssektoren i begrænsningen af klimaændringer,
- CW. der henviser til, at det bør anerkendes, at innovationer inden for affaldsbortskaffelse og øget anvendelse af genbrugte produkter har en positiv virkning på miljøet,

Tilpasningsforanstaltninger

- CX. der henviser til, at tilpasningsforanstaltninger af enhver art udgør en forsikring med henblik på fremtiden for at mildne skader på grund af tidligere tiders drivhusgasemissioner og den dermed forbundne temperaturstigning,
- CY. der henviser til, at en ren cost/benefit-analyse i forbindelse med udviklingen af tilpasningsforanstaltningerne ikke er tilstrækkelig til at garantere alle befolkningsgrupper det nødvendige mindstemål af beskyttelse; der henviser til, at de lokale virkninger af klimaændringer med henblik på sådanne foranstaltninger bør undersøges hurtigst muligt,
- CZ. der henviser til, at forbruget af naturressourcer ifølge millenniumvurderingen af økosystemerne nu truer to tredjedele af alle økosystemer, skærper sårbarheden over for klimaændringer og øger dermed presset for at udvikle tilpasningsforanstaltninger så hurtigt som muligt,
- DA. der henviser til, at den fælles rapport fra Det Europæiske Miljøagentur, Det Fælles Forskningscenter og WHO (Verdenssundhedsorganisationen) med titlen "Impacts of Europe's changing climate" gør opmærksom på, at sårbarheden over for klimaændringer varierer meget inden for regioner og sektorer i Europa og rammer bjergområder, kystområder, Middelhavet og Arktis hårdere; der henviser til, at rapporten understreger, at der ud over øgede globale reduktioner af drivhusgasemissioner er behov for proaktive europæiske og nationale tilpasningsforanstaltninger for at begrænse virkningerne,

Sundhed

- DB. der henviser til, at mange sundhedsskadelige følger af klimaændringer ifølge bl.a. WHO kan holdes i skak, hvis man forbereder og styrker sundhedssystemerne, træffer hensigtsmæssige præventive foranstaltninger, navnlig med hensyn til spredningen af tropesygdomme, og fører offentlige informationskampagner, der navnlig henvender sig til sårbare grupper som f.eks. gravide kvinder, nyfødte babyer, børn og ældre,
- DC. der henviser til, at den europæiske handlingsplan for miljø og sundhed for 2004-2010 afgjort er utilstrækkelig til at behandle de miljøårsager, der påvirker sundheden, og særlig de årsager, der skyldes klimaændringer,

Vækst og beskæftigelse

- DD. der henviser til, at de klimapolitiske mål, der blev vedtaget på forårstopmødet 2007, teknologisk og økonomisk set er opnåelige og rummer enestående forretningsmuligheder for tusindvis af europæiske virksomheder,

- DE. der henviser til, at mange virksomheder endnu ikke i tilstrækkelig grad har erkendt rækkevidden af de muligheder og risici, der er forbundet med klimaændringer,
- DF. der henviser til, at en engageret indsats for bekæmpelse af klimaændringer er forenelig med holdbar økonomisk vækst og velstand; der henviser til, at det kan være en effektiv investering med en væsentlig funktion, der modvirker konjunkturedgang, og indsatsen skal ses som en udfordring, da det ultimative mål med vidtrækkende strukturændringer er udviklingen af en ægte grøn økonomi,
- DG. der henviser til, at der snarere inden for visse sektorer end mellem forskellige sektorer vil ske en omfordeling af arbejdspladser,

Fremme af fremtidsteknologier

- DH. der henviser til, at emissionshandelen er den væsentlige byggesten i det europæiske klimaændringsprogram med henblik på at opnå mindre drivhusgasemissioner gennem forøgelse af effektiviteten,
- DI. der henviser til, at hvis målene for en begrænsning af klimaændringer skal nås, er der behov for passende finansielle styringsmekanismer, der kan støtte udviklingen og anvendelsen af energieffektive og rene teknologier,
- DJ. der henviser til, at bæredygtige boliger åbner mulighed for et enormt potentiale for jobskabelse,
- DK. der henviser til, at en forbedring af effektiviteten alene ikke vil udløse nogen teknologisk revolution men vil nødvendiggøre en integreret strategi på europæisk, nationalt og lokalt niveau for at fremme F&U i nye og avancerede teknologier og processer og styrke udnyttelsen af dem,
- DL. der henviser til, at emissionshandelen alene ikke er tilstrækkelig til at finde vej ud af kulstofblindgyden og udløse en bred revolution på området for teknologier med lav CO₂-emission,
- DM. der henviser til, at CO₂-opsamling og -lagring i lille målestok allerede finder anvendelse inden for forskellige områder - bl.a. olie- og gasudvinding - men stadig befinder sig i en tidlig fase set som omfattende teknologi, der kan tages i anvendelse til bekæmpelse af klimaændringer,
- DN. der henviser til, at omkostningerne og risiciene endnu vejer tungest i forhold til de økonomiske fordele, og at effektiviteten af kraftværker med CO₂-opsamling og -lagring (CCS) daler til trods for anvendelse af den nyeste teknologi,
- DO. der henviser til, at teknologien med CCS som overgangsteknologi på vejen til fjernelse af kulstof fra energisystemet kan bidrage, hvad angår nedbringelsen af CO₂-emissionerne fra kraftværker, og vil kunne udgøre et supplement til udvikling af de vedvarende energikilder, men at CCS er en "end of pipe"-teknologi,

Intelligente computersystemer og informations- og kommunikationsteknologier

DP. der henviser til, at ikt-sektoren på nuværende tidspunkt tegner sig for 2 % af verdens CO₂-emissioner, men at denne sektor ikke kun vil kunne nedbringe sine egne CO₂-Emissioner men vil frem for alt også kunne udvikle innovative og mere energieffektive anvendelser på alle økonomiske områder som helhed,

Finansierings- og budgetspørgsmål

DQ. der henviser til, at det nuværende EU-budget ikke er tilstrækkeligt med henblik på at nå klimamålene, eftersom den politiske prioritet vedrørende bekæmpelsen af klimaændringerne endnu ikke er udrustet med de tilsvarende budgetmidler,

DR. der henviser til, at der i den kommende finansieringsramme skal afsættes budgetmidler til bekæmpelse af klimaændringer og udvikling af en europæisk tilpasningspolitik for at have rådighed over et tilstrækkeligt EU-"klimaændringsbudget" til den næste budgetperiode efter 2013,

DS. der henviser til, at der skal tages hensyn til bekæmpelse af klimaændringer i alle EU-politikker; der henviser til, at EU følgelig ikke længere blot kan omfordele eksisterende ressourcer, men bør fremme skabelsen af nye ressourcer til finansiering af de tværsektorielle aspekter af bekæmpelsen af klimaændringer,

Uddannelse, erhvervsuddannelse, rapportering, mærkning og bevidstgørelse

DT. der henviser til, at de økonomiske og samfundspolitiske foranstaltninger til bekæmpelse af klimaændringer indleder en kulturel omdannelse, som vil ændre på indgroede vaner og levevis, men at det dog ikke er muligt på alle områder i samfundet at gennemføre et virkelig bæredygtigt forbrug og anvendelse af råstoffer uden nytænkning og ændringer i adfærd, og at der i dette øjemed skal skabes nye forbrugsmønstre og livsstil,

DU. der henviser til, at klimaændring vil udløse et nyt teknologisk moderniseringsfremstød, hvis økonomiske muligheder kun kan udnyttes, hvis der er tilstrækkelig mange kvalificerede fagkyndige til rådighed på arbejdsmarkedet,

DV. der henviser til, at den særlige eurobarometerundersøgelse (nr. 300) entydigt viser, at et stort flertal af de adspurgte betragter klimaændringerne som et meget alvorligt problem, men at mange adspurgte dog klager over mangel på information, og at personlige initiativer til at imødegå klimaændringer begrænser sig til enkle foranstaltninger som affaldsseparation eller mindre forbrug af vand og energi, som ikke kræver nogen væsentlig omlægning af dagliglivet,

DW. der henviser til, at de oplysninger, der skal til for at analysere egne mobilitetsvaner, f.eks. hvad angår benyttelse af privat bil og alternative transportformer (gang, cykel eller offentlig transport), er til rådighed,

DX. der henviser til, at europæiske klimabeskyttelsesformål og -regler hjælper de lokale og kommunale beslutningstagere med at forbedre livskvaliteten i mange byer i Den Europæiske Union, og at lokale initiativer i bymæssige regioner bidrager afgørende til

at nedbringe kuldiioxidemissionerne i Den Europæiske Union,

- DY. der henviser til, at det ikke alene er detailhandelens opgave at bidrage til en alternativ købeadfærd hos kunderne, men at virksomheder som en samlet helhed kan foregå som eksempler på bæredygtighed og ressourceeffektivitet gennem deres virksomhedsmodeller og produktionsprocesser og kan gøre deres personale til en betydelig multiplikator for klimabevidsthed,
- DZ. der henviser til, at der i vidt omfang mangler forbrugeroplysning om klimavirkningerne af landbrugsprodukter, men at målrettede informationskampagner kan påvirke forbrugernes købeadfærd, og at dette også kan bidrage til at nå sundhedspolitiske mål,
- EA. der henviser til, at problemet med klimaændringer ikke kan løses uden i vidt omfang at inddrage den lokale befolkning i alle dele af verden; der henviser til, at en af de væsentlige opgaver derfor bliver på enhver mulig måde at give dem de oplysninger, de har brug for, hvis de skal hjælpe med at løse problemerne, og også til at beskytte sig selv, når der opstår tilpasningsproblemer, hvilket der uundgåeligt vil gøre,

2050 - Fremtiden begynder i dag

- EB. der henviser til, at verdensbefolkningens ressourcebehov allerede i dag overstiger jordens naturlige regenerationsevne med en fjerdedel, hvilket således fratager de kommende generationer deres livsgrundlag,
- EC. der henviser til, at grundlaget for fremtidige produktionsmåder og forbrugsvaner bliver skabt gennem politiske afgørelser, der træffes i nutiden, og som kræver klarsyn og politisk lederskab, men at en mere bæredygtig levevis ikke vil være mulig uden bidrag fra økonomi, videnskab, medier, et organiseret civilsamfund og borgerne,
- ED. der henviser til, at klimaændringer er et globalt miljøproblem, hvis årsager er af strukturel art,

Politiske hovedprincipper

1. minder om sin ovennævnte beslutning af 21. maj 2008 og navnlig om, at alle bestræbelser på at begrænse emissionerne bør sigte mod at begrænse den globale temperaturstigning til et godt stykke under målet på 2° C, eftersom en opvarmning i denne størrelsesorden allerede ville få omfattende følger for vort samfund og den enkeltes levevis og ligeledes medføre betydelige ændringer i økosystemer og vandressourcer; er dybt bekymret over, at de negative virkninger af klimaændringerne er både hurtigere og alvorligere end hidtil antaget, således som det fremgår af mange nye videnskabelige rapporter; opfordrer derfor Kommissionen til nøje at overvåge og analysere de seneste videnskabelige resultater, navnlig med henblik på at vurdere, om EU's mål på 2° C stadig er nok til at opfylde målsætningen om at undgå farlige klimaændringer;
2. understreger, at det er på høje tid, at man - ved at følge en horisontal fremgangsmåde - integrerer global opvarmning og de deraf følgende klimaændringer som nye rammebetingelser på alle områder og politiske sammenhænge og i forbindelse med EU-

lovgivningen tager hensyn til årsagerne og følgerne af den globale opvarmning;

3. erindrer især om de nødvendige målsætninger i bekæmpelsen af klimaændringer og understreger i overensstemmelse med henstillingerne fra IPCC's fjerde vurderingsrapport (AR4) og som anført i Bali-køreplanen betydningen af at fastsætte et mål på mellemlang sigt for EU og de øvrige industrilande som gruppe betragtet på en reduktion af drivhusgasemissionerne på 25 % -40 % senest i 2020 samt et langsigtet mål på en reduktion på mindst 80 % inden 2050 sammenlignet med 1990, idet fokus fastholdes på at begrænse stigningen i den globale gennemsnitstemperatur på 2° C i forhold til det førindustrielle niveau og dermed opnå en sandsynlighed på 50 % for at nå dette mål;
4. understreger, at et lands indvirkning på klimaet ikke er begrænset til dets fysiske emissioner; opfordrer indtrængende EU til inden for EU og i forbindelse med internationale forhandlinger snarest muligt at tage skridt til at udarbejde regnskabsprincipper, som også omfatter de fulde virkninger af forbrug, herunder virkningerne af international luftfart;
5. opfordrer Kommissionen til at overveje CO₂-fodafttrykkene fra fremtidige europæiske politikinitiativer med henblik på at sikre, at de mål for klimaændringer, der fastsættes i EU, bliver opfyldt, samtidig med at man sikrer et højt beskyttelsesniveau for miljøet og folkesundheden;
6. understreger de politiske foranstaltninger med henblik på bekæmpelse af klimaændringer, der gentagne gange er blevet foreslået af Europa-Parlamentet, og samarbejdet på internationalt plan, herunder de multilaterale regionale aftaler, samt på EU- og medlemsstatsplan;
7. erindrer om sin udtalelse af [dato for vedtagelse på plenarmødet] som led i lovgivningsprocedurerne for "klima- og energipakken";
8. føler sig forpligtet af Den Europæiske Unions førende rolle i de internationale forhandlinger inden for rammerne af UNFCCC på COP- og MOP-plan samt i andre internationale fora, f.eks. WTO, Verdensbanken og Den Internationale Valutafond; understreger endvidere til det tvingende behov for at opfylde Kyoto-protokollens mål for EU og dets medlemsstater med henblik på at udøve denne førende rolle på troværdig vis;
9. deler den opfattelse, at udvikling, anvendelse og eksport af moderne miljøteknologier samtidig yder et bidrag til opfyldelse af Lissabonstrategien og EUs Kyotomål samt yderligere klimabeskyttelsesmål, og understreger, at Lissabonstrategien og klima- og energipakken integreres fuldt ud med henblik på at nå de ambitiøse miljøbeskyttelsesmål og økonomisk vækst;
10. understreger i denne forbindelse, at bekæmpelse af klimaændringer vil føre til samfundsmæssige forandringer, som vil bidrage til at skabe nye arbejdspladser og industrier, bekæmpe energifattigdom, begrænse afhængigheden af importerede fossile brændstoffer og skabe sociale fordele for borgerne; understreger, at internationalt, regionalt og lokalt samarbejde vil være af afgørende betydning, hvis det skal lykkes at

nå dette mål;

11. er endvidere overbevist om, at det kun vil lykkes at bekæmpe klimaændringer, hvis borgerne fuldt ud inddrages i processen og beskyttes i perioden med overgang til en kulstofneutral økonomi; understreger derfor, at afbødnings- og tilpasningspolitikker vil give EU et skub i retning af en ny model for bæredygtig udvikling, som bør fremme dets sociale særpræg med henblik på at sikre den sociale konsensus;
12. understreger nødvendigheden af i første omgang at nå frem til markante effektivitetsforbedringer på alle områder i dagligdagen og i en parallelt løbende proces påbegynde en bæredygtig produktions- og forbrugeradfærd på grundlag af vedvarende energikilder, idet man bevidst skåner ressourcerne;
13. understreger i denne forbindelse nødvendigheden af at undersøge og i givet fald tilpasse EU's budget samt nuværende og fremtidige finansieringsinstrumenter med henblik på deres forenelighed med målene for den europæiske klimapolitik;
14. påpeger, at en vellykket forsknings- og udviklingspolitik først er mulig, når nye teknologiformer anvendes i praksis i forbindelse med sikret markedsadgang;
15. opfordrer til, at der forskes i de potentielle tendenser til migration forårsaget af klimaet og det deraf følgende pres på lokale tjenester for at opnå et grundlag for langsigtede planlægnings- og risikoforvaltningsprocesser;
16. understreger, at næsten halvdelen af verdens befolkning er under 25 år, og at de beslutninger om klimapolitik, der træffes i dag, vil få vidtrækkende konsekvenser for den største generation af unge i menneskets historie;

Den internationale dimension: Tiden efter 2012, udenrigspolitik på klimaområdet og international handel

17. anmoder indtrængende Kommissionen og de kommende rådsformandskaber om at påtage sig den førende rolle under de internationale forhandlinger om en aftale for tiden efter 2012 og at nå frem til en konklusion inden 2009, således at der er tilstrækkelig tid til at få ratificeret den kommende klimaændringsaftale og undgå "et tomrum" mellem forpligtelsesperioderne;
18. understreger, at den nye klimaafnale i FN-regi bør bygge på princippet om "fælles men differentieret ansvar" idet de industrialiserede lande må gå i spidsen og reducere deres nationale emissioner, mens udviklingslandene i overensstemmelse med Bali-handlingsplanen ligeledes må forpligte sig til at træffe afbødningsforanstaltninger med henblik på bæredygtig udvikling, som er tilpasset de enkelte lande, og som på målbar, rapporterbar og verificerbar vis støttes og muliggøres af teknologi, finansiering og kapacitetsopbygning fra industrilandene;
19. understreger, at aftalen for tiden efter 2012 skal bringes i overensstemmelse med andre mål på FN's eller EU's politiske dagsorden, såsom bevarelsen af den biologiske mangfoldighed, millenniumudviklingsmålene eller sikkerhedsspørgsmål, så de politiske synergier kan udnyttes;

20. opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at udvikle en udenrigspolitik på klimaområdet og til at blive ved med at sætte EU's klimamål på dagsordenen i EU's og medlemsstaternes diplomatiske repræsentationer; forpligter sig selv, i sin kontakt til parlamentarikere i andre lande, til at blive ved med at sætte fokus på emnet og forsvare EU's klimamål;
21. opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at integrere kravene om emissionsreduktioner og tilpasningsforanstaltninger til følgerne af klimaændringerne i udviklingshjælpeprogrammer og/eller henvide til disse krav i de beslutningsprocesser, der foregår i internationale agenturer for udviklingshjælp, og således inddrage den private sektor, de offentlige institutioner og ikke-statslige organisationer i de berørte lande eller regioner gennem partnerskaber; understreger, at der skal mobiliseres yderligere ressourcer med henblik på at hjælpe udviklingslandene med at tackle udfordringen i forbindelse med klimaændringer, og at nye initiativer i denne forbindelse skal knyttes sammen med UNFCCC-processen og med gennemførelsen af millenniumudviklingsmålene; glæder sig over EU's lancering af en global klimaalliance, der skal støtte tilpasningen til klimaændringer i de fattige udviklingslande, der er mest sårbare over for klimaændringer, og minder i denne forbindelse om sin beslutning af 21. oktober 2008¹;
22. tilslutter sig henstillingerne fra Den Høje Repræsentant for Den Fælles Udenrigs- og Sikkerhedspolitik og Kommissionen om klimaændringer og international sikkerhed og understreger nødvendigheden af at opbygge et passende multilateralt præventivt EU-klimadiplomati, så klimapolitiske spørgsmål i højere grad integreres i udformningen af de internationale forbindelser i forbindelse med andre faktorer, der vedrører de internationale forbindelser, såsom befolkningstilvækst og klimabetinget migration, bydannelser, energibehov, stigende energipriser samt vand- og fødevarerknaphed;
23. opfordrer EU og deres medlemsstater til som led i den europæiske sikkerhedsstrategi (ESS) og den europæiske sikkerheds- og forsvarspolitik, at forebygge, overvåge og træffe foranstaltninger til at tackle virkningerne af klimaændringer og de deraf følgende naturkatastrofer for civilbeskyttelsen og den menneskelige sikkerhed samt eventuelle konflikter som følge af ændringer i vand- og jordforsyning forårsaget af klimaændringer;
24. opfordrer EU og dets medlemsstater til at styrke deres eksisterende klimapartnerskaber med mållandene blandt udviklingslandene og til at indgå nye partnerskaber, hvis de ikke allerede findes, og yde væsentlig øget finansiel støtte til udvikling og overførsel af teknologi, beskyttelse af immaterielle rettigheder samt institutionel kapacitetsopbygning;
25. opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at give energieffektivitet og vedvarende energikilder den højeste prioritet i forbindelse med udviklingssamarbejde;
26. opfordrer Kommissionen til inden for WTO-forhandlingsrunderne og processen med henblik på tiden efter 2012 at følge handelspolitiske og miljøpolitiske forhandlingsstrategier afstemt efter hinanden for på troværdig vis at formidle de

¹ Vedtagne tekster, P6_TA(2008)0491.

europæiske klimabeskyttelsesmål og de med henblik herpå udviklede instrumenter over for forhandlingspartnerne samt afhjælpe bekymringerne over handelshindringer eller andre ulemper forbundet med handelsforbindelser med tredjelande uden bindende klimabeskyttelsesmål og virkeliggøre princippet om gensidighed af hensyn til den globale bekæmpelse af klimaændringer;

27. opfordrer Kommissionen, de fungerende rådsformandskaber samt medlemsstaterne til at indtage en mæglende rolle på bilateralt plan i forhandlingsprocessen med henblik på at nå til en aftale for tiden efter 2012 for at sikre, at klimaforhandlingerne lykkes med henblik på at nå målet på 2° C;

Energi

28. understreger, at Europa har brug for en fremtidsorienteret fælles energipolitik både inden for EU og i forbindelserne udadtil, således at der kan garanteres en høj grad af energiforsynings sikkerhed i overensstemmelse med principperne om bæredygtighed, ressourceeffektivitet og klimaneutralitet;
29. opfordrer EU til at oprette et europæisk fællesskab for vedvarende energi for at fremme yderligere forskning og pilotprojekter på dette område samt udviklingen af nettet med henblik på at muliggøre optimal integration af vedvarende energikilder;
30. opfordrer EU og medlemsstaterne til at sikre:
- udviklingen af og investeringer i en europæisk energitransportinfrastruktur (herunder det såkaldte superelnet), der er nødvendig for at sikre EU's adgang til flere forskellige energikilder
 - vedvarende forskning og udvikling af pilotprojekter knyttet til ikt-baseret teknologi, decentraliseret produktion og andre nye teknologiske udviklinger;
31. opfordrer EU og dets medlemsstater til at sikre en overgangsfase i energimixen, der påvirkes af politikere og ledes af iværksættere, og hvor brugen af fossile brændstoffer gennem aktiv støtte fra det offentlige i medlemsstaterne og på europæisk plan gradvist suppleres og senere reduceres og erstattes gennem brugen af vedvarende energikilder sammen med det størst mulige samarbejde med andre lande og internationale organisationer;
32. opfordrer medlemsstaterne til at øge følelsen af ejerskab i regionerne og blandt borgerne, og til at fremme den øgede udnyttelse af lokalt tilgængelige vedvarende energikilder gennem lovgivningsmæssige og skattemæssige tiltag;
33. opfordrer medlemsstaterne til at motivere elektricitetsudbydere til de nødvendige moderniseringer af de kraftværker, der drives på fossile brændstoffer, gennem afskrivnings- og skattebegunstigelsesordninger, for på denne måde at opnå betragtelige effektivitetsforbedringer i den konventionelle elproduktion;
34. opfordrer medlemsstaterne til at sikre netadgangen for decentralt produceret energi, gas og elektricitet, fjerne hindringer for markedsadgang for innovative elektricitetsleverandører på området for vedvarende energikilder samt fremskynde udviklingen af lokal kraftvarmeproduktion og produktion af el, varme og køling og rette

sig ind efter målsætninger på mellemlang sigt;

35. foreslår, at der som byggesten for en europæisk ekstern politik på energiområdet, indgås solenergipartnerskaber med tredjelande i Middelhavsområdet, som i første omgang har til formål at udvinde solenergi og via højspændingskabler at lede den til EU og derefter kan udgøre fundamentet til produktion af elektricitet og brint og dermed omlægning til en økonomi baseret på vedvarende energi;
36. opfordrer EU, medlemsstaterne og erhvervslivet:
 - til at investere i infrastruktur, netværker og ledninger til produktion, transport og lagring af solenergi og hydrogen
 - til inden for rammerne af energipartnerskaberne at tilbyde tredjelande programmer til udvikling af de nødvendige institutioner, infrastrukturer samt uddannelsesprogrammer for lokale fagfolk og netadgang til dækning af deres eget behov;
37. opfordrer medlemsstaterne til alt efter de lokale eller regionale muligheder at øge andelen af vindkraft, der gennem intensiv udvinding allerede er blevet til en etableret energiudvindingsform, samt vandkraftens og jordvarmens andel i energimixen, og til også ved hjælp af bl.a. europæiske forskningsinitiativer og koordination via ekspertisenetværk fortsat at udnytte det eksisterende udviklingspotentiale;
38. understreger det betragtelige potentiale forbundet med anvendelse af bæredygtigt produceret biomasse til energiproduktion med henblik på at nedsætte drivhusgasemissionerne og slår til lyd for en europæisk strategi for anvendelse af bæredygtigt produceret biomasse til produktion af elektricitet og gas, opvarmning og køling;
39. opfordrer Kommissionen til at foretage en omfattende analyse af alle emissioner gennem de individuelle bioenergikilders samlede livscyklus med henblik på at fastslå, hvilken rolle biomasse fra rester og specielle afgrøder i fremtiden vil kunne spille som energileverandør; finder at fordele og ulemper ved de muligheder for at forbedre brændværdien af biomasse, der fremstilles ved dyrkning af nye afgrøder eller anvendelse af bioteknologi, bør undersøges uden at foregribe resultatet;
40. betragter kraftvarmeproduktion som en effektiv, økonomisk og miljøvenlig mulighed;
41. anerkender medlemsstaternes forskellige tilgang til kerneenergi og opfordrer derfor Kommissionen til at være særligt opmærksom på radioaktivt affald og hele dets cyklus med henblik på at forbedre sikkerheden;
42. anser forskningen i den teknologiske gennemførlighed af nuklear fusion i forskningsreaktoren ITER for det første skridt til at komme en kommerciel udnyttelse af denne energiform nærmere og understreger, at opfyldelsen af dette mål stærkt afhænger af, om finansieringen af denne forskning er sikret på lang sigt;

Biobrændstoffer

43. konstaterer, at visse metoder til fremstilling af biobrændstoffer kan have en indvirkning

på fødevarerpriserne, tab af biodiversitet og afskovning, og konstaterer samtidig, at biobrændstoffer må fremstilles på en ansvarlig måde og ved hjælp af en beviseligt bæredygtig proces;

44. foreslår Kommissionen, at den tager muligheden for en kvote for biobrændstoffer op til nyvurdering og udvikler fleksible politikker, der tager højde for biobrændstofproduktionens komplekse karakter, herunder livscyklusdrivhusgasemissioner og vurdering af alle relevante indirekte virkninger;
45. finder, at det er af afgørende betydning, at udviklingslandene inddrages i en langsigtet strategi for udvikling og produktion af biobrændstoffer med henblik på at undersøge de økonomiske planlægningsmuligheder og rentabiliteten, at sikre fødevarerforsyninger og fødevarerproduktion, at finde en løsning på spørgsmålet om økologisk bæredygtighed og ikke mindst at muliggøre social udvikling og varige indkomstforbedringer samt sørge for, at udviklingslandene modtager den oplæring, der er nødvendig for at sætte dem i stand til at opfylde EU's bæredygtighedskriterier;
46. opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at intensivere forskning og udvikling af avancerede biobrændstoffer, at sikre, at de tildeles de nødvendige midler, og at knytte dem til faste udviklingsmål;
47. opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at anvende erfaringen fra fastsættelsen af bæredygtighedskriterier i EU til aktivt at fremme udarbejdelsen af en global standard for biobrændstoffer;

Energieffektivitet

48. opfordrer Kommissionen til at foreslå et bindende 20 % -mål for energieffektivitet inden 2020 og ledsage dette forslag med konkrete midlertidige reduktionsmål;
49. kræver en bred, lokalt baseret informationskampagne henvendt til borgerne med henblik på at forbedre den decentrale energieffektivitet, hvor husejere og boligejere tilbydes varmefotos med energiregnskaber, og hvor der gives finansieringsforslag til eventuelle moderniseringsforanstaltninger efter modellen med mikrolån;
50. opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at træffe aktive foranstaltninger til at øge bevidstheden om betydningen af informations- og kommunikationsteknologi til forbedring af energieffektivitet, bæredygtig udvikling og EU-borgernes livskvalitet;
51. slår til lyd for, at der ved hjælp af handelsmesser, informationsdage og seminarer skabes synergi mellem ejere af fast ejendom, finansielle tjenesteydere, håndværkere og andre aktører i sektoren for fast ejendom;
52. kræver en klar europæisk koordination med henblik på udbygning af elfremstilling ved kraftvarmeproduktion og produktion af el, varme og køling og deres integration i industrianlæg for at sikre lokale og regionale tilknytningspunkter for klimabeskyttelsesforanstaltninger under med at effektiviteten af energiforbruget forbedres;

53. opfordrer Økofinrådet til at indføre nedsat moms på vedvarende energi og energibesparende varer og tjenesteydelser; foreslår særlig medlemsstaterne at skabe incitamenter til modernisering gennem nedsættelse af momssatserne for moderniseringsforanstaltninger og apparater, der anvendes til dette formål, samt ved at pålægge grund- og ejendomsskatter efter bygningernes energieffektivitet og ved fuldt ud at gennemføre og fremme energiattester;
54. foreslår som incitament til modernisering af lejet ejendom, at skatten på lejeindtægter nedsættes svarende til investering i vedvarende varme- og elektricitetssystemer samt effektivitetsforøgelse;
55. påpeger, at det i betragtning af bygningers lange levetid er afgørende at sikre, at nye bygninger opføres på grundlag af de højest mulige standarder for energieffektivitet, at eksisterende bygninger opgraderes til nutidige standarder, og at der anvendes et minimumsniveau af energi fra vedvarende energikilder i alle nye eller moderniserede bygninger, hvor der er brug for opvarmning og afkøling;
56. foreslår, at medlemsstaterne forbedrer og udvider brugen af energiattester og knytter anbefalingerne sammen med økonomiske incitamenter;
57. opfordrer til at indføre EU-minimumsstandarder for energieffektivitet i nybyggeri og moderniserede bygninger; opfordrer de ansvarlige lokale myndigheder og brancheforeninger i medlemsstaterne til at fastsætte kriterier, retningslinjer og national lovgivning eller administrative beslutninger om energieffektivitet i nybyggeri som ledende princip for arkitekter og bygningsingeniører med byggeretlige forskrifter for nyopførte bygningers og omfattende renovationsarbejders energieffektivitet, og til at sikre ren og sund luft inden døre;
58. understreger behovet for at integrere mindstekrav til energieffektivitet i en bred politik for offentlige indkøb, hvad angår offentlige bygninger og tjenesteydelser på nationalt, regionalt og lokalt niveau, som et middel til at fremme innovation inden for nye teknologier og sikre disses markedsadgang;
59. opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at yde aktiv støtte til forskning i og teknologisk udvikling af belysningsteknologier og intelligente belysningsanvendelser, således at indførelsen af mere energieffektiv belysning på offentlige steder både indendørs og udendørs – med særlig vægt på højeffektive lysemitterende dioder (LED) – kan fremmes mere aktivt;
60. påpeger, at modernisering og forbedring af energieffektivitet i højhuse, særlig i lande, hvor de udgør hovedparten af boligmarkedet, er den letteste måde at spare energi på og reducere CO₂-emissioner; opfordrer Kommissionen til at revidere og øge den nuværende strukturfondsgrænse på 2 % for tilskud til modernisering af højhuse;
61. påpeger, at det langsigtede mål i byggesektoren i Europa bør være nettonulenergiløsninger i nye boligejendomme senest i 2015 og i nye erhvervsjendomme og offentlige bygninger senest i 2020; er af den opfattelse, at målet på lang sigt bør udvides til at omfatte moderniserede bygninger;

62. opfordrer Kommissionen til mindst hvert femte år at tilpasse energieffektivitetsforskrifterne for elektriske og elektroniske apparater inden for alle anvendelsesområder til markedsudviklingen på grundlag af top runner-princippet, aktualisere mærkningsprogrammer eller effektivitetskategorier for apparater og således undgå fejlplysning af forbrugerne;
63. opfordrer Kommissionen til at fastsætte strenge EU-mål og udforme integrerede industrielle politikker, der skal sikre markedsadgang og indarbejdelse af energieffektive teknologier, herunder udviklingen af fælles teknologiske mål (f.eks. passivhuse), mere udbredt anvendelse af integrerede politikstrategier såsom førende markeder og grønne offentlige indkøb og fremme af produktdesign og minimumsstandarder;
64. opfordrer Kommissionen til konsekvent at gennemføre forbuddet mod apparater med stort stand-by-forbrug og som det næste skridt i gennemførelsen af økodesign-direktivet¹ at undersøge muligheden for at gøre det obligatorisk for apparater at have en slukningsfunktion og indføre bestemmelser om slukningsautomatikker og energisparemodi også for store maskinelle anlæg såsom apparater og maskiner, der anvendes i industrien;
65. opfordrer til tidlig og streng gennemførelse af kravene fra 2006 om montering af intelligente målere med henblik på at øge forbrugernes bevidsthed om anvendelse af elektricitet og hjælpe elektricitetsleverandører med at styre efterspørgslen mere effektivt;

Mobilitet og logistik

66. konstaterer, at den europæiske økonomiske og sociale model er baseret på sikring af mobiliteten og det, at der er personer og varer til rådighed, med hovedvægten på tidsmæssig effektivitet snarere end at garantere ressourceeffektivitet, og at det derfor i fremtiden er nødvendigt med en kombineret model, der integrerer begge faktorer;
67. opfordrer Den Europæiske Investeringsbank og dens risikokapitaldatterselskab, Den Europæiske Investeringsfond, til at udvide deres støtte til udvikling af energieffektivitet og vedvarende energi væsentligt;
68. minder de berørte aktører om, at også transportsektoren skal efterkomme EU's klimamål, hvorefter CO₂-emissionerne inden 2020 skal nedsættes med mindst 20 %, og i tilfælde af en international aftale med mindst 30 %, i forhold til 1990 og i samme tidsrum øge energieffektiviteten med 20 %;
69. kræver en omfattende policy mix bestående af foranstaltninger, der indbyrdes understøtter hinanden, med henblik på en bæredygtig transportpolitik, der omfatter videreudvikling af køretøjsteknologien (økoinnovation), øget anvendelse af alternative energikilder til transport, oprettelse af distributionsnet for rene brændstoffer, øget anvendelse af alternative fremdriftsformer, intelligent transportstyring, ændringer i kørselsadfærd og brug af personbiler forbedret logistik, "grønne korridorer" og

¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/32/EF af 6. juli 2005 om rammerne for fastlæggelse af krav til miljøvenligt design af energiforbrugende produkter (EUT L 191 af 22.7.2005, s. 29).

informations- og kommunikationsteknologier til transport, CO₂-afgifter og modernisering af offentlig transport med henblik på at gennemføre målet om nulemissioner under hensyntagen til det stigende behov for mobilitet; påpeger, at alt dette gennem klare præferencer vil kunne fremmes i forbindelse med offentlige indkøb;

70. er af den opfattelse, at anvendelsen af princippet om, at forureneren betaler, bør prioriteres højt, og opfordrer til, at alle transportformer inddrages i internaliseringen af deres eksterne omkostninger; påpeger, at gennemførelsen af dette mål vil kræve et hensigtsmæssigt økonomisk miljø; opfordrer derfor medlemsstaterne til at revidere de berørte skatter og afgifter;
71. bifalder Kommissionens oversigt over grønnere transport (Greening Transport Inventory), der opregner de eksisterende samt de endnu nødvendige lovgivningsforanstaltninger til en bæredygtig vækst inden for transportsektoren;
72. understreger infrastrukturprojekternes betydning for transportsektoren; kræver imidlertid, at der ved planlægning, design og anlæggelse tages hensyn til eventuelle klimavirkninger i fremtiden;
73. opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at udnytte potentialet i satellitnavigationssystemer med henblik på at øge energieffektiviteten på transportområdet ved at forbedre forvaltningen og organiseringen af trafikstrømme, ved at tilvejebringe reeltidsinformation vedrørende varers og personers bevægelse og optimere valget af ruter og transportmåder;
74. beklager, at der mange steder næsten ikke eller for sent er taget fat på udfordringerne i forbindelse med udarbejdelsen af en transporteffektiv og miljøvenlig byplanlægning med fodgængerzoner, cykelstier og fleksible forbindelser til den lokale kollektive transport, eller at dette kun delvis er blevet forsøgt;
75. opfordrer de europæiske byer og lokale myndigheder til at tilbyde mere fleksible og indbyrdes afstemte alternativer til personbiler og udvide mobilitetsordningerne ved f.eks. at forbinde eksisterende lokale transportnet mellem byernes centrum og periferien mere intensivt og ved at anvende trafikregulering for at give kollektiv trafik prioritet i trafikken i bymidten;
76. understreger jernbanetransportens potentiale som energieffektiv transportform med lav CO₂-emission såvel for godstransportlogistik over lange afstande som for regional- og pendlertrafikken over korte og mellemlange strækninger; anmoder om, at sådanne prioriteter afspejles i kriterierne for fremme af regionale fonde og samhørighedsfonde;
77. bifalder op- og udbygningen af de transeuropæiske transportnet (TEN-T) inden for EU og udbygningen af dem til nabolandene og kræver, at medlemsstaterne hurtigst muligt afslutter de vigtige projekter, der har højeste prioritet, særlig de mest klimavenlige projekter, da de er af afgørende betydning for godstransportlogistikken og en bæredygtig europæisk transportpolitik;
78. understreger den vigtige rolle, som transporten ad indre vandveje spiller for godstransporten og understreger, at denne sektor er miljøvenlig og har tilstrækkeligt

overskud af fragtkapacitet;

79. beklager, at investeringerne i udbygning af jernbanerne er faldet i det sidste årti til trods for muligheden, i transportsektoren som helhed, for at omlægge en stor del af godstransporten til jernbanerne og de indre vandveje;
80. opfordrer medlemsstaterne og de lokale myndigheder til gennem prisforanstaltninger og andre incitamenter at fremme omlægningen af transporten fra personbiler til kollektiv transport og væk fra vejene til mere miljøvenlige transportmidler og til gennem betragtelige investeringer i den nødvendige infrastruktur at udvide og forbedre udbuddet overalt og gøre kollektiv transport mere attraktiv; opfordrer i den mellemliggende periode til at forbedre integrationen af privat/individuel transport i passagerer/fragtlogistikken og kollektive transportsystemer; er overbevist om, at investeringerne i jernbaneinfrastruktur skal ledsages af en forbedret jernbanedrift;
81. understreger betydningen af intelligente trafikstyringssystemer med henblik på samordning af transportformer og disses indpasning i Fællesskabets og medlemsstaternes transportpolitik samt den regionale og lokale transportpolitik, da de skaber større sikkerhed i transportsektoren og gør den mere miljøvenlig; opfordrer til udvikling og anvendelse af intelligente transportsystemer med henblik på trafikstyring og nedbringelse af trafiktætheden;
82. opfordrer medlemsstaterne til at fremme samordningen af transportformer ved at indføre en overførbart nummerplade i overensstemmelse med gældende praksis og derved gøre det mere attraktivt for borgerne at benytte tog til lange rejser og at benytte energibesparende biler, der anvendes lokalt ved rejsens start og slutning;
83. opfordrer EU og dets medlemsstater til at arbejde tæt sammen med industrisektoren for at skabe de nødvendige markedspolitiske forudsætninger, således at intelligente transportsystemer - især logistik- og sikkerhedsforvaltning (ERTMS, RIS, eCall) - bliver en del af transportstyringen;
84. understøtter Kommissionen i dens plan om sammen med medlemsstaterne at fastlægge særlige "motorveje til søs" og har store forventninger til det kommende europæiske maritime transportrum uden grænser med henblik på at fremme den maritime transport i Europa og gøre den mere effektiv;
85. støtter Kommissionens forslag om at opkræve havne- og fortøjningsafgifter på grundlag af skibenes emissionsværdier og sikre strømforsyning til de skibe, der er fortøjet i havnen, fra land i stedet for gennem skibsgeneratorerne;
86. er af den opfattelse, at værfter og redere bør beskæftige sig intensivt med nye teknologier til effektivitetsforbedring såsom anvendelse af sejl, Air Cavity System, udnyttelse af overskydende varme til elproduktion, mere effektive motorer, bedre profiler på skrog og ror, mere nøjagtige vejrprognoser til kursjustering eller mulighed for at spare brændstof gennem skibsskrogmaling;
87. opfordrer Den Internationale Søfartsorganisation (IMO) til at lægge sig fast på et reduktionsmål for skibsfartssektoren og fastlægge teknologiske minimumsstandarder for

anvendelse af disse moderne teknologier ved bygning af nye skibe; opfordrer Kommissionen til at fastsætte et mål for emissionsreduktion for transport til søs, hvis det viser sig at være nødvendigt;

88. mener, at det er nødvendigt med en mere integreret indsats inden for luftfartssektoren, der forpligter luftfartsindustrien over hele verden, luftfartsselskaberne og lufthavnsoperatørerne til i fællesskab at nå et emissionsreduktionsmål inden 2020 uden derved at anfægte emissionshandelen som et effektivitetsforbedrende instrument;
89. opfordrer indtrængende EU og dets medlemsstater til, inden emissionshandelssystemet tages i anvendelse inden for luftfartssektoren, at gennemføre og udvide såvel det fælles europæiske luftrum som SESAR-projektet (Single European Sky Air Traffic Management Research) så effektivt som muligt og prioritere opbygningen af funktionelle og fleksible luftrumsblokke samt en i det hele taget fleksibel udnyttelse af luftrummet for omgående at kunne udnytte de tilstedeværende muligheder for at reducere emissionerne og mindske flyenes brændstofforbrug med op til 12 %;
90. opfordrer producenterne af fremdriftssystemer og motorer til transportsektoren til i fællesskab i henhold til Euro 6-normen og også ud over denne at arbejde på en kontinuerlig effektivitetsforbedring af deres maskiner, fastsætte sektorinterne mål for massive effektivitetsforbedringer og fortsat forske i anvendelsen af alternative brændstoffer for således at bidrage til en mere bæredygtig vækst inden for denne sektor;
91. opfordrer bilfabrikanter til at omlægge deres flåde til mindre, lettere og mere effektive modeller for at muliggøre individuel mobilitet under de begrænsninger, som klimaændringerne og de begrænsede olieressourcer udgør;
92. opfordrer våbenindustrien til ligeledes at beskæftige sig med effektivitetsforbedring af deres motorer og forske i mulighederne for at anvende alternative brændstoffer;
93. opfordrer medlemsstaterne og EU-institutionerne til at yde den nødvendige støtte til F&U med hensyn til banebrydende miljøvenlige transportteknologier såsom brint, elektricitet, brændselsceller, hybrider eller avancerede biobrændstoffer;
94. opfordrer EU og medlemsstaterne til at vedtage en brintspecifik støtteramme baseret på vedvarende energikilder for at sikre, at produktionen af brintkøretøjer hurtigt fremskyndes; mener, at rammen bør omfatte spørgsmålene om øget EU-budgetstøtte til slutbrugeranvendelse af brint, at medlemsstaterne tilvejebringer støtte til brintspecifik udnyttelse gennem finansielle foranstaltninger såsom skatteincitamerter og skabelse af tidlige markeder gennem statslige tjenesters indkøb af nulemissionskøretøjer;
95. opfordrer Kommissionen til inden 2010 at udarbejde en beretning om de endnu eksisterende restriktioner for cabotage og andre faktorer i Den Europæiske Union, der forårsager tomkørsel og effektivitetstab på det indre marked; er af den opfattelse, at effektiv fragtlogistik, der anvendes som en integreret del af EU-transportsystemet, spiller en central rolle i bæredygtig mobilitet i Europa, for økonomisk effektivitet og konkurrenceevne, optimal anvendelse af energiressourcer, jobskabelse, miljøbeskyttelse og bekæmpelse af klimaændringer;

Turisme og kulturarv

96. udtrykker sin bekymring over, at kulturarv og kulturlandskaber i Europa er truet af ekstreme vejrfænomener og langsigtede klimaændringer; opfordrer medlemsstaterne til at udarbejde en fælles liste, der samordnes på EU-niveau, over europæiske kulturmindesmærker, som er truet af klimaændringer;
97. opfordrer Kommissionen, medlemsstaterne og regionerne til i klimafølsomme sæsonbetonede turismeområder uden reelle alternative tilbud at træffe omfattende tilpasningsforanstaltninger og forebyggende foranstaltninger såsom sikring af vandforsyning, beskyttelse mod skov- og buskadsbrande, forholdsregler mod smeltning af gletsjere eller forbedret beskyttelse af kysterne for at tage højde for den økonomiske betydning af turismen og den nødvendige infrastruktur for arbejdspladser og indkomster samt modvirke de betragtelige økonomiske tab i hele værditilvækstkæden;
98. finder, at en yderligere ekspansion af turismebranchen i visse regioner kun er økonomisk formålstjenlig og økologisk forsvarlig, hvis de forventede virkninger af klimaændringer såsom for eksempel skærpet vand- eller snemangel samt gletsjeres forsvinden tages med i betragtning ved den fortsatte udvikling af faciliteterne på stedet;
99. opfordrer turismebranchen til sammen med de lokale myndigheder og brancheforeninger at arbejde på integrerede strategier for at nå frem til emissionsreduktioner og en forbedret energieffektivitet inden for sektoren - først og fremmest hvad angår transport og indkvartering - samt planlægge foranstaltninger til fremme af økoturisme og til beskyttelse af turismefaciliteterne imod ekstreme vejrfænomener;
100. anbefaler, at der udvikles turisme, som er mere økologisk, såsom social turisme, sportsturisme eller kulturturisme, og understreger, at de fremtrædende turistmål bør være dem, der respekterer og beskytter miljøet;

Emissionshandelssystem og industriemissioner

101. opfordrer til, at klimaaudit af arbejdspladsen medtages i virksomhedernes rapporteringsstandarder for at styrke gennemsigtigheden ved overvågningen af indførelsen af mere miljøvenlige politikker og emissionsreduktioner;
102. kræver, at alle kommercielle og ikkekommercielle organisationer aflægger en offentlig rapport hvert år om størrelsen af drivhusgasemissionerne, indførte foranstaltninger til nedbringelse af drivhusgasemissioner, omskoling af medarbejdere (i tilfælde af lukning på grund af en bevist kulstoflækage) og indtægter fra emissionshandelstransaktioner; anmoder Kommissionen om at overvåge disse aktiviteter og aflægge rapport til Parlamentet om de enkelte sektors fremskridt med hensyn til at begrænse emissionerne;

Landbrug og husdyravl

103. opfordrer Kommissionen til åbent at undersøge muligheden for udtrykkeligt at inddrage landbruget i en kommende integreret europæisk klimabeskyttelsespolitik og udarbejde

bindende reduktionsmål for drivhusgasemission, herunder metan og nitrogenoxid, fra landbrugssektoren under udnyttelse af alle de allerede eksisterende muligheder;

104. henviser til, at optimeret dyrkning af landbrugsjorden vil forøge jordbundens humusindhold, og hvis dyrkningsforvaltningen forbedres og ubegroede brakmarker undgås vil dyrkningsarealer kunne yde en markant bedre opsamling af kulstof;
105. er af den opfattelse, at en optimeret lagring og anvendelse af mineralsk gødning kan yde et væsentligt bidrag til at mindske nitrogenoxidemissioner; opfordrer i denne forbindelse til, at der i stigende grad gødes med organisk masse i stedet for mineralsk gødning;
106. opfordrer til, at der foretages økonomiske analyser af rentabiliteten af visse regionale dyrkningsmetoder under ændrede klimabetingelser for at kortlægge tilpasningsmuligheder og lette en omlægning af dyrkningen til andre afgrøder;
107. opfordrer til, at forskning og udvikling af nye teknologier, inklusive bioteknologier inden for såsæd og planteavl, grøn genteknologi og plantebeskyttelse med henblik på gennemførelse af en klimabeskyttelsespolitik inden for landbruget intensiveres; opfordrer ligeledes til, at der ydes finansiering til forskning og udvikling af nye og mere miljøvenlige dyrkningsmetoder og metoder til bedriftsforvaltning og til at finansiere pilotforsøg med disse, der skal omfatte seminarer og kursusprogrammer for både nye og eksisterende landbrugere, med henblik på at hjælpe landbruget med at tilpasse sig klimaændringerne;
108. mener, at en klimavenlig landbrugspraksis kræver formidling af nye resultater på dyrkningsområdet og inden for forvaltning af vandressourcer, og at erhvervsuddannelsen af unge landbrugere skal beskæftige sig med virkningerne af klimaændring eller landbrugsproduktionens betydning i en klimasammenhæng;
109. erkender, at dyrkningen af korn og soja til foder er årsag til en væsentlig del af drivhusgasemissionerne; erindrer om, at det i rapporten "Livestock's Long Shadow", som FN's Fødevare- og Landbrugsorganisation offentliggjorde i november 2006, blev påpeget, at husdyrproduktionen tegner sig for 18 % af verdens samlede drivhusgasemissioner; mener, at en overgang fra intensiv husdyrproduktion til mere ekstensive og bæredygtige systemer bør fremmes, samtidig med at det samlede kødforbrug bør nedbringes, navnlig i industrilandene;
110. opfordrer til, at foderrationer inden for mælke- og kødproduktion undersøges og i givet fald forbedres for at nå frem til en mindskelse i methandannelsen i drøvtyggenes fordøjelsessystemer; anmoder om, at alle foder- og avlsrelaterede foranstaltninger i husdyrsektoren underkastes en forudgående vurdering af deres indvirkning på dyrenes sundhed og velfærd, og at sådanne foranstaltninger ikke indføres, hvis de har nogen negative indvirkninger på de berørte dyr;
111. erkender, at udviklingen af biogasanlæg til energiudvinding gennem oparbejdning af staldgødning kan være et økonomisk såvel som miljømæssigt meningsfyldt bidrag til nedbringelsen af metan-emissionerne fra husdyravl;

Skove

112. mener, at en kommende europæisk klimapolitik skal have som mål ikke kun at bevare de tropiske regnskove og de boreale skove, der stadigvæk findes, men også pleje og genplantning af de europæiske skove; påpeger, at beskyttelsesbælter af skovområder omkring byområder og industricentre kan spille en vigtig rolle;
113. mener, at hvis bestræbelserne på at hindre ødelæggelse af skove skal være et effektivt middel til at nedbringe emissionerne, er det nødvendigt af udvikle en permanent kompensationsordning inden for skovdrift gennem UNFCCC, og opfordrer til, at der skabes klare økonomiske incitamenters til permanent at bevare urskove og store skovarealer gennem bæredygtig udnyttelse, idet nytteværdien af et skovareal i langt højere grad skal måles på, hvilke "økotjenesteydelser" og sociale funktioner, der leveres;
114. opfordrer til, at der inden for rammerne af et globalt CO₂-marked for de lande, der endnu råder over store, naturlige skovområder, gives økonomiske incitamenters til at bevare disse ved at anerkende det kulstof, der hvert år akkumuleres i en omhyggelig velbevaret skov; foreslår en undersøgelse af, hvorvidt det er formålstjenligt udelukkende at fokusere på de tropiske regnskove i denne forbindelse;
115. opfordrer EU til i samarbejde med det internationale samfund at opbygge luftbaserede og satellitstyrede overvågningssystemer og den nødvendige infrastruktur med henblik på at bevare især de tropiske skove på lang sigt; slår til lyd for at oprette en global fond under Verdensbanken til opbygning af overvågningssystemer;
116. finder, at de globale overvågningssystemer til beskyttelse af skovene kan lykkes, hvis der samtidig skabes de nødvendige institutionelle forudsætninger og forvaltningsorganer med kvalificeret personale, og at disse også opretholdes på lang sigt;
117. understreger i denne forbindelse også behovet for programmer til overvågning af europæiske skove, således at skadedyrsangreb i opdages tidligt, og til videnskabelig risikomodellering af skovklædte områder, der er udsat for hedeølger, skovbrande og tørke, med henblik på at kunne indlede de påkrævede modforanstaltninger til beskyttelse af skoven;
118. mener, at medlemsstaternes nationale optegnelser over skovene er en vigtig informationskilde for at kunne analysere de europæiske skoves generelle tilstand og deres betydning som CO₂-dræn; opfordrer Kommissionen til ikke kun at fremskynde medlemsstaternes udarbejdelse og analyse af de indsamlede data, men også til at udnytte den eksisterende bedste praksis i medlemsstaterne;
119. bemærker, at træ på grund af kendetegnene ved sin livscyklus er et "grønnere" valg til byggeri end stål og beton, fordi det binder CO₂, kræver langt mindre energi at producere end alternativerne, og at biprodukterne kan bruges til fremstilling af vedvarende energi; bemærker endvidere, at brugen af træ som byggemateriale kan bidrage til at tage kulstofemissioner permanent ud af kulstofkredsløbet og kan erstatte energiintensive materialer som beton;

120. understreger, at der bør gennemføres en bæredygtig skovforvaltning med meget brede sociale, økonomiske og miljømæssige mål inden for EU; bemærker, at en bæredygtig skovforvaltning på langt sigt har til formål at forøge kulstoflagrene i skovene; bemærker endvidere, at unge, voksende og velforvaltede skove er gode kulstofdræn, og mener derfor, at når der fældes skov, skal der foretages nyplantning for at erstatte de træer, der fældes; mener, at der samtidig bør fredes flere gamle skove, fordi de spiller en central rolle med henblik på at bevare biodiversiteten;

Jordbundsbeskyttelse

121. anbefaler, at den videnskabelige forskning i samt overvågning af jordbundens tilstand udvides for rettidigt at kunne imødegå erosion, tab af opdyrkelige arealer og biodiversitet;
122. opfordrer Rådet til at vedtage sin fælles holdning om rammedirektivet om jordbundsbeskyttelse med henblik på at indføre et virkeligt fællesskabsinstrument med henblik på at bekæmpe virkningerne af skovfældning, erosion og ørkendannelse;
123. opfordrer medlemsstaterne til at etablere en jordbeskyttelsespolitik gennem egnede jordbearbejdningsmetoder, der tager hensyn til betydningen af de organiske stoffers tilstedeværelse i jordbunden for jordens frugtbarhed, vandlagringskapacitet og evnen til at fungere som kulstofdræn, og til at overveje mulighederne for at anvende biotrækul;
124. understreger i denne forbindelse betydningen af den økosystembaserede tilgang med henblik på at undgå og mindske jorderosion, ødelæggelse af permafrost, ørkendannelse, fremmede arters indtagelse af området samt skovbrande;

Vandforvaltning

125. mener, at strategisk planlægning og integrerede vandressourcer, der tager udgangspunkt i leveringsforanstaltninger og hierarkiet over anvendelsen af vandet, er afgørende for en effektiv imødegåelse af klimaændringens indvirkning på vandressourcernes tilgængelighed og forskelligartethed;
126. mener, at integreret forvaltning af vandressourcer bør indeholde strategier til forbedring af effektiviteten af vandforbruget, vandbesparelser, rationalisering og begrænsning af vandforbruget og større forbrugerbevidsthed om et bæredygtigt vandforbrug, og det bør besvare såvel spørgsmål om opsamling og lagring af regnvand i naturlige og kunstige reservoirer som spørgsmål om risiko for og virkninger af oversvømmelser og tørke; mener, at foranstaltninger med henblik på at indføre et effektivt hierarki for anvendelsen af vand bør overvejes, og erindrer om, at en efterspørgselsstyret metode bør foretrækkes ved forvaltningen af vandressourcer;
127. opfordrer Kommissionen til i forbindelse med vandforvaltning at spille en betydelig koordinatorrolle på tværs af grænserne, især gennem netværksdannelse og finansiering af forskning i innovative teknologier til afsaltning af havvand, nye vandingssystemer, vandforbruget i landbruget og i byerne samt fremme af pilotprojekter til nedbringelse af skader som følge af tørke eller oversvømmelse; opfordrer til, at der hurtigt oprettes det europæiske observationscenter for tørke, ørkendannelse, oversvømmelser og andre

virksomheder af klimaændringerne med henblik på at indsamle oplysninger og sikre en mere effektiv reaktion gennem en tidlig varslingsmekanisme;

128. mener, at for at tilbyde hensigtsmæssige incitamenter til en effektiv udnyttelse af vandressourcerne bør medlemsstaterne i deres vandpolitik tage hensyn til principperne om dækning af udgifterne til vandforsyningen og om "forureneren betaler";

Fiskeri

129. understreger, at dele af den nuværende fiskeripraksis yderligere svækker fiskebestandenes og havmiljøets modstandskraft imod virkningerne af klimaændringer;
130. er overbevist om, at en omfattende rammeplan for havene, som det er fastlagt i havstrategirammedirektivet¹, er nødvendig for at sikre en bedre og mere bæredygtig forvaltning af havområderne og -ressourcerne; advarer om, at de europæiske beskyttede havområder ellers vil kunne blive til de sidste oaser med biologisk mangfoldighed i et øde og tomt ocean;
131. bifalder Kommissionens beslutning om at forhøje fiskebestandenes modstandsdygtighed samt hele det maritime økosystems modstandskraft, idet fangstkvoterne for industrifiskeriet fastsættes efter bæredygtighedskriterier;
132. er af den opfattelse, at ændringer af miljøet forårsaget af klimaændringer vil kunne føre til, at akvakulturer må flyttes, hvilket medfører økonomiske skader for de steder, hvor de pågældende fiskeopdræt befinder sig; advarer i forbindelse med en eventuel flytning af fiskeopdræt imod negative virkninger for de berørte økosystemer og kræver i denne forbindelse, at der foretages obligatoriske konsekvensanalyser;

Affaldshåndtering og ressourceforvaltning

133. anerkender affaldshierarkiet som ledende motiv bag den europæiske affaldspolitik; opfordrer Kommissionen til at foreslå procentuelle reduktionsmål for reduktion, genbrug og genanvendelse af affald; kræver, at disse mål revideres og strammes, når det er nødvendigt;
134. konstaterer, at forebyggelse af affald, ved for eksempel at optimere emballage, er den bedste mulighed for at nedbringe direkte emissioner i denne sektor; understreger imidlertid, at forebyggelse af affald på langt sigt kræver ændringer af produktionsmetoder og forbrugsvaner;
135. understreger, at separat indsamling af biologisk affald samt materialegenvinding i væsentlig grad bidrager til at undgå direkte emissioner fra affaldsdeponeringssteder;
136. anser det med henblik på at begrænse direkte emissioner fra affaldssektoren for formålstjenligt at undgå transporter af usorteret affald over lange afstande; mener, at den grænseoverskridende transport af blandet husholdssaffald i EU derfor bør begrænses til et minimum; mener, at den ulovlige eksport fra EU af materiale, der egner sig til

¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/56/EF af 17. juni 2008 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets havmiljøpolitiske foranstaltninger (EUT L 164 af 25.6.2008, s. 19).

genvinding, skal bekæmpes for at undgå "eksport af emissioner" og for at beholde værdifulde råstoffer inden for EU;

137. er af den opfattelse, at medlemsstaterne efter en "udfasning" på mellemlang sigt helt bør afstå fra deponering af usorteret husholdningsaffald, da en bedre udnyttelse af de eksisterende genvindingsystemer eller opbygning af helt nye systemer vil forbedre affaldshåndteringen som helhed og udnytte de nuværende muligheder for at formindske drivhusgasser ved at anvende den eksisterende teknologi; opfordrer i denne forbindelse til, at der indføres en forpligtelse til at opsamle methan til varmeproduktion på de eksisterende affaldsdeponeringssteder;
138. finder, at energiudnyttelse af restaffald i dedikerede anlæg til omdannelse af affald til energi og energiudnyttelse af forhåndssorteret affald navnlig i tilknytning til kraftvarmeproduktion med strenge emissionskontroller er en mulighed for en yderst effektiv genvinding af energi, der på pålidelig vis kan udnyttes til at nedbringe de indirekte drivhusgasemissioner og erstatte fossile brændstoffer;
139. mener, at en styrkelse af forskning og udvikling af affaldshåndterings- og ressourceforvaltningsløsninger er af afgørende betydning, og understreger behovet for en øjeblikkelig indførelse af nye innovative teknologier på dette område;
140. anerkender i forbindelse med forhandlingerne om en aftale for tiden efter 2012 og inddragelse af tredjelande, at en mere systematisk overføring af europæiske standarder for affaldshåndtering er en mulighed for at forbinde udviklingspolitiske mål - såsom bedre beskyttelse af den menneskelige sundhed og miljøet - med nye økonomiske muligheder samtidig med at der bidrages til bekæmpelsen af de globale klimaændringer;
141. opfordrer Kommissionen til at foretage en undersøgelse om, hvorvidt affaldssektoren kan inddrages i emissionshandelen, og hvorvidt dette er foreneligt med CDM-projekterne;

Tilpasningsforanstaltninger

142. minder om kravene i Parlamentets ovennævnte beslutning af 10. april 2008 og opfordrer Kommissionen til hurtigst mulig at offentliggøre sin lovede hvidbog med en koordineret EU-dækkende ramme for planlægningen af tilpasningsforanstaltninger;
143. understreger, at selv om nærhedsprincippet skal overholdes på behørig vis, og idet det er vigtigt at anerkende de regionale og lokale myndigheders centrale rolle, navnlig i de mere sårbare områder som bjerg- eller kystområder, er det vigtigt med foranstaltninger på EU-plan for at opbygge biodiversitetens modstandskraft ved at styrke Natura 2000-netværket og integrere effektive tilpasningsforanstaltninger i EU's samhørigheds-, landbrugs- samt vand- og havpolitikker;
144. understreger atter nødvendigheden af sammenhæng og en helhedsorienteret koordination af tilpasningsforanstaltninger på EU-plan samt en undersøgelse med henblik på eventuelle synergier, også inden for rammerne af de internationale konventioner, der vedrører specifikke regioner eller områder, og som EU er kontraherende part i; gentager sit krav om en EU-omfattende ramme for planlægning af

tilpasningsforanstaltninger;

145. understreger betydningen af, at Kommissionen offentliggør grønbogen om territorial samhørighed, hvori Kommissionen understreger behovet for en integreret fremgangsmåde med hensyn til sektorpolitikker for at forbedre de samlede territoriale virkninger af EU's politikker og nationale og regionale politikker; opfordrer derfor til en forbedring af procedurerne inden for strukturfondene for at give dem mulighed for at yde et endnu større bidrag til klimaforanstaltningerne;

Sundhed

146. understreger betydningen af grønne områder i byområder for befolkningens sundhed, luftkvaliteten, kulstofopsamling samt med henblik på at tackle klimaændringerne; opfordrer Kommissionen, medlemsstaterne og de lokale myndigheder til at bevare og udvide de eksisterende - og anlægge nye - grønne områder i byområder;
147. understreger EU's koordinatorrolle, især hvad angår skabelsen af systemer med automatisk eller kontinuerlig kontrol af forurenende stoffer og tidlige varslingsystemer for hedeølger, lange frostperioder og oversvømmelser, samt i forbindelse med forbedring af en systematisk indsamling af sundheds-, sygdoms-, vejr- og miljøoplysninger samt statistiske oplysninger;
148. understreger, at klimaændringer vil spille en kritisk rolle i forbindelse med en øget forekomst af visse sygdomme som følge af de uundgåelige ændringer i økosystemernes karakter, hvilket vil påvirke bl.a. dyr, planter, insekter, protozoer, bakterier og vira;
149. understreger, at det er af afgørende betydning at erhverve specifik ekspertise vedrørende klimaændringernes indvirkning på menneskers sundhed, navnlig i forbindelse med visse infektionssygdomme og parasitbårne sygdomme;
150. understreger, at selv om hovedmålsætningen for folkesundhedsprogrammet 2008-2013 er at handle over for de faktorer, der traditionelt er afgørende for sundheden (kost, rygning, alkoholforbrug og brug af narkotika), bør den også fokusere på visse nye udfordringer for sundheden og rettes mod de afgørende miljøfaktorer, der skyldes klimaændringerne;
151. understreger EU's og Det Europæiske Center for Forebyggelse af og Kontrol med Sygdommes koordinerende rolle med hensyn til at stille rådgivning til rådighed for den brede offentlighed om, hvordan man undgår insektbårne sygdomme gennem brug af især beskyttelsestøj, myggenet og insektafskrækkelses- og -bekæmpelsesmidler;
152. bemærker, at mulige foranstaltninger kan omfatte indsamling og evaluering af relevante oplysninger om klimaændringernes indvirkning på menneskers sundhed, styrkelse af naturkatastrofeberedskabet, det offentlige sundhedsvæsen og beredskabsplanlægningen, understøttelse af sundhedsfremmende foranstaltninger i alle sektorer samt bevidsthedsskabende foranstaltninger, navnlig oplysning til offentligheden om nye sundhedsfarer, advarselshenvisninger og konkrete henvisninger til forebyggelse af udsættelse for risici, navnlig for så vidt angår insektbårne sygdomme og hedeølger;

153. understreger, at tropesygdomme, der spredes af parasitter eller myg og andre patogener, som normalt findes i tropeområder, kan brede sig til andre egne og højder og dermed udgøre en ny trussel mod mennesker;
154. mener, at der er behov for forskning inden for lægevidenskaben og lægemiddelsektoren med henblik på at udvikle lægemidler og vacciner mod nye sygdomme, som skal stilles til rådighed for alle berørte befolkninger til overkommelige priser;

Vækst og beskæftigelse

155. mener, at Europa er i en fremragende udgangsposition i det globale kapløb om en lavemissionsøkonomi og bør udnytte denne situation til at udløse et innovationsfremstød, der i bedste overensstemmelse med Lissabonstrategien, vil skabe nye og konkurrencedygtige virksomheder og arbejdspladser på områderne for rene teknologier, vedvarende energikilder og grønne virksomheder for at modvirke afskedigelser inden for sektorer med høj CO₂-udledning; opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at identificere strukturelle ændringer, der skyldes indførelsen af klimaændringspolitikker, og opfordrer Kommissionen til at foreslå midlertidige foranstaltninger til støtte for de mest berørte befolkninger;
156. advarer imod pessimisme, hvilket kan føre til, at vi forpasser den økonomiske chance, som klimaændringerne og de politiske foranstaltninger til forhindring heraf byder, ved at understrege behovet for optimisme hos arbejdsmarkedets parter, som bliver direkte inddraget i at stimulere økonomien og mulighederne for at omskole og absorbere arbejdstagere, der påvirkes af tilpasningen til og afbødningen af klimaændringerne; mener, at enighed i befolkningen og på arbejdsmarkedet bliver af central betydning for at kunne vinde den globale konkurrence om effektivitet, innovationer, råstoffer og fremtidsteknologier og markeder;
157. er af den opfattelse, at vækst- og beskæftigelsespotentialer kun lader sig udnytte fuldt ud, hvis der samtidig skabes mulighed for markedsadgang fjernes bureaukratiske hindringer, så de disponible teknologier kan tages i anvendelse;
158. opfordrer medlemsstaterne til at undersøge, om de eksisterende bestemmelser er forenelige med de klimapolitiske mål, og udvikle incitament og mekanismer, der letter overgangen til en økonomisk forvaltning med lave CO₂-emissioner;
159. opfordrer arbejdsmarkedets parter i medlemsstaterne og på EU-niveau til i fællesskab at udvikle økonomiske strategier for de pågældende sektorer for at danne sig et billede af det tilstedeværende potentiale og i givet fald udnytte det strategisk;

Fremme af fremtidsteknologier

160. er af den opfattelse, at der inden for rammerne af den integrerede europæiske klimapolitik med henblik på at sikre ressourcerne for de kommende generationer skal indledes og udformes en kombineret tilgang med sigte på emissionsreduktioner og en heraf uafhængig proces med teknologisk innovation;
161. er af den opfattelse, at en miljømæssigt sikker brug af CO₂-opsamling og -lagring bør

- diskuteres så bredt som muligt og med deltagelse af private og offentlige interessenter, med en åben indstilling netop i betragtning af EU-initiativets teknologineutralitet; opfordrer til fremme af internationalt samarbejde med henblik på at tilskynde til teknologioverførsel, navnlig i forhold til de vækstlande, der stadig er afhængige af lokalt kul som energikilde;
162. mener, at der er behov for en betydelig finansiel støtte til langsigtet forskning og udvikling med henblik på at udvikle teknologier af næste generation og gøre det muligt at opnå de nødvendige resultater i større målestok;
 163. opfordrer medlemmerne af UNFCCC til at anerkende CO₂-opsamling og -lagring som teknologioverførsel inden for rammerne af CDM under Marrakech-aftalerne i forbindelse med Kyoto-protokollen;
 164. opfordrer EU og dets medlemsstater til ved hjælp af forsknings- og oplysningsforanstaltninger at reagere på en eventuel skepsis i offentligheden med hensyn til anvendelse af CO₂-opsamling og -lagring;
 165. foreslår, at den integrerede europæiske klimapolitik skal beskæftige sig med forslag til grundlæggende incitamentmekanismer og støtteforanstaltninger, så den nødvendige teknologiske innovation kan indledes og de løbende omkostninger forbundet med dyre men nye teknologier sænkes, og der i fremtiden kan fastsættes og opnås strengere reduktionsmål;
 166. anbefaler, at medlemsstaterne overvejer, hvordan de kan fremskynde indførelsen af rene og energieffektive teknologier, f.eks. ved direkte tilskud til forbrugere, der investerer i teknologier som solpaneler, jordvarmepumper, luftvarmepumper, vandvarmepumper og brændeovne med renere forbrænding;
 167. foreslår i denne forbindelse parallelle foranstaltninger, såsom inddragelse af økonomer, ingeniører og det private erhvervsliv i en institutionaliseret og parallel "Kyoto-plus-proces", som er sammenlignelig med den vellykkede metode, der benyttes i forbindelse med Montreal-protokollen til beskyttelse af ozonlaget;
 168. kræver, at der oprettes en europæisk klimafond og/eller tilsvarende fonde i medlemsstaterne, og ser heri en mulighed for at skabe en kapitalreserve til finansiering af en fremtidig klimapolitik, hvis enkelte foranstaltninger og dermed forbundne investerings- og solidaritetsbehov det i dag kun med et vist forbehold er muligt at planlægge;
 169. foreslår at anvende denne kapitalreserve på kapitalmarkedet med henblik på at muliggøre en kapitalstrøm, der går tilbage til de økonomiske aktører, og en (gen)investering i fremtidsteknologier og dermed overlade det til markedet at afgøre, hvilke teknologier der i fremtiden skal tages i brug med henblik på at nå de mellem- og langsigtede klimabeskyttelsesmål i stedet for at fastlægge dette ved lov;
 170. betoner kraftigt, at der på lang sigt også vil opstå effektive løsninger på klimaændringerne gennem videnskabelige nyskabelser såvel inden for produktion, salg og anvendelse af energi som fra andre relaterede områder, som på gavnlig måde vil

begrænse produktionen af drivhusgasser uden at skabe medfølgende miljøproblemer;

171. understreger betydningen af det syvende forskningsrammeprogram for udvikling af rene energiformer og opfordrer Rådet og Kommissionen til også i de kommende forskningsrammeprogrammer at understøtte denne prioritet;

Intelligente computersystemer og informations- og kommunikationsteknologier

172. foreslår de efterfølgende rådsformandskaber at gøre informations- og kommunikationsteknologier og deres betydning for bekæmpelsen af klimaændringerne og tilpasning til disse til et centralt anliggende for deres formandskab;
173. opfordrer EU og dets medlemsstater til i samarbejde med industri, forbrugere, myndigheder, højere læreanstalter og forskningsinstitutioner at støtte afprøvning, validering, indførelse og yderligere udbredelse af computer- og ikt-støttede metoder til dematerialisering og en kraftigt forbedret energieffektivitet, navnlig gennem bedre logistik inden for godstransport, indførelse af tele- og videokonferencer i stedet for fysiske rejser, forbedrede elektricitetsnet, energioptimerede bygninger og mere intelligent belysning;

Finansierings- og budgetspørgsmål

174. er af den opfattelse, at EU bør engagere sig finansielt i såvel kerneområderne fremme og udvikling af teknologier til bekæmpelse af klimaændringer og klimaudviklingsbistand som i understøttelse af grænseoverskridende tilpasningsforanstaltninger, effektivitetsforbedringer og katastrofehjælp i overensstemmelse med Unionens solidaritetsprincip;
175. opfordrer Kommissionen til at foretage en opgørelse over alle bestående finansieringsinstrumenter og deres betydning for de europæiske klimabeskyttelsesmål og på grundlag af denne "klimaaudit" udarbejde forslag til den kommende finansieringsramme, så de relevante budgetposter kan tilpasses de klimapolitiske krav, uden at udelukke muligheden for at oprette nye fonde og afsætte nye midler hertil;
176. opfordrer Rådet til at beskæftige sig med problematikken vedrørende ikke anvendte midler fra EU-budgettet afsat til bestemte formål for i givet fald at lade disse midler overgå til klimapolitiske formål;
177. insisterer som budgetmyndighed i fællesskab med Rådet på i de kommende finansieringsoverslag at indrømme klimaændringer og foranstaltninger til bekæmpelse heraf højeste prioritet;

Uddannelse, erhvervsuddannelse, rapportering, mærkning og bevidstgørelse

178. opfordrer de ansvarlige myndigheder i medlemsstaterne til at skabe nye erhvervsprofiler og tilpasse såvel den praktiske erhvervsuddannelse som erhvervsuddannelsesinstitutionerne og studieforløb på højere læreanstalter og universiteter til de beskæftigelses-specifikke udfordringer, der er forbundet med de økonomiske strukturændringer, der fremskyndes gennem klimaændringerne og deres

virksomheder;

179. anerkender den vigtige rolle, som arbejdstagerne og deres repræsentanter spiller med hensyn til at gøre deres virksomheder og arbejdspladser grønnere på nationalt og tværnationalt plan, og opfordrer Fællesskabet til at støtte udvikling, udveksling og formidling af bedste praksis;
180. opfordrer Kommissionen til at udvikle kommunikationsstrategier til udbredelse af information til den brede offentlighed om videnskaben i forbindelse med klimaændringer (baseret på de seneste IPCC-resultater), strategier for energibesparelser, foranstaltninger til energieffektivitet og anvendelse af vedvarende energikilder; foreslår endvidere, at der i EU's ungdomsudvekslingsprogrammer fokuseres på fælles bevidstgørelsesprojekter vedrørende klimaændringer og opfordrer derfor til, at Kommissionen hvert år via Eurobarometer bestiller en undersøgelse blandt EU-borgerne, der måler borgernes holdninger og indstillinger over for klimaændringer, og opfordrer desuden til indførelse af almindelige og enkle effektivitetsstandarder for alle områder i dagligdagen, og at der skabes incitament (f.eks. af afgiftsmæssig art) til at forbruge energi på en ansvarsbevidst måde;
181. opfordrer medlemsstaterne til sammen med elektricitetsudbydere at gå ind i en dialog med borgerne for at overbevise offentligheden om, at det af energi- og klimapolitiske hensyn er nødvendigt med en effektivitetsforbedring af kraftværker, der drives på fossile brændstoffer, og at drøfte CO₂-opsamling og -lagring;
182. opfordrer Kommissionen til at formidle oplysninger til borgerne og medlemsstaterne om de vellykkede projekter såsom "bilfri dag" som led i "Den Europæiske Uge for Mobilitet" og understreger nødvendigheden af at få borgerne til at gøre sig tanker med hensyn til deres mobilitet i byområder og således overveje deres adfærd som trafikanter i byerne og ikke alene knytte begrebet "individuel mobilitet" til benyttelse af deres egne private biler men i den forbindelse tage alle former for individuel færdsel i byer og byområder med i betragtning, såsom gang, cykling, fælleskørsel, kørselsordninger, taxa, lokal kollektiv transport;
183. bifalder, at verdens største byer har sluttet sig sammen under C40, især fordi dette giver dem mulighed for at lære af hinandens erfaringer og udveksle procedurer i forbindelse med lokale foranstaltninger, der har vist sig effektive, til nedbringelse af drivhusgasser på globalt plan;
184. understreger især nødvendigheden af at informere og høre borgerne og inddrage dem i beslutningsprocesserne og tilskynder bycentrene, regionerne og byregionerne til at stille efter specifikke reduktionsmål og gennemføre disse via lokale eller regionale innovative finansieringsprogrammer med støtte fra det offentlige;
185. opfordrer medlemsstaterne til med henblik på at øge bevidstheden hos borgerne at indarbejde en bestemmelse i den relevante byggelovgivning, således at borgerne ved en ansøgning om byggetilladelse får omfattende information om, hvilke muligheder der er lokalt for at anvende vedvarende energiformer;
186. foreslår lokale og regionale organer, distriktsforvaltninger, bystyrelser eller kommuner, og

navnlig offentlige institutioner, skoler eller pasningsinstitutioner for børn og unge, at indføre "energisparekonkurrencer" og lokale kampagner med tilstrækkelige ressourcer på nationalt plan og EU-plan for at skærpe den offentlige bevidsthed over for muligheder for at spare samt opnå inddragelse af borgerne og læringseffekter;

187. foreslår, at Kommissionen udnævner et europæisk år for energi- og ressourceeffektivitet for på alle politikniveauer at bevidstgøre borgerne i retning af en mere effektiv omgang med ressourcerne og benytte klimaændringer som anledning til at føre en intensiv debat om ressourcesituationen og om, hvordan ressourcerne skal forvaltes; opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at bekæmpe energifattigdom og til at sørge for, at der udvikles en vandsparekultur, og styrke den offentlige bevidsthed om vandbesparelser gennem uddannelsesprogrammer; opfordrer Kommissionen til at undersøge mulighederne for at fremme et netværk af byer for at tilskynde til et bæredygtigt vandforbrug med henblik på at udveksle god praksis og i fællesskab gennemføre pilot- og demonstrationsprojekter;
188. anser reklame og produktinformation for et vigtigt instrument til at skærpe forbrugernes bevidsthed om miljøomkostningerne ved et forbrugsgode og ændre forbrugeradfærden; advarer imidlertid imod "greenwashing" og opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til i samråd med de europæiske industriforbund at udarbejde et reklame- og mærkningskodeks for deres branche med henblik på at fordømme vildledende reklame og falske udsagn om miljøvirkningerne af produkter samt respektere eksisterende europæiske reklame- og mærkningsforskrifter;
189. anser det for vigtigt i dialogen med borgerne og detailhandelen at fokusere reklamerne på regionale og sæsonrelevante produkter og lægge vægt på forbrugeroplysning, navnlig obligatorisk mærkning af kødprodukter, hvor der oplyses om den anvendte produktionsmetode som en hjælp for forbrugeren til at træffe afgørelse, for således at henviser til klimavirkningerne af intensivt husdyravl;
190. mener, at borgerne skal gøres mere opmærksomme på, at en reduktion af produktionen og forbruget af kød og mejeriprodukter vil mindske drivhusgasemissionerne og nedsætte risikoen for visse kræftformer, hjertesygdomme og overvægt;
191. betragter manglende oplysning om foranstaltninger til bekæmpelse af klimaændringer i befolkningen som et alvorligt problem; opfordrer derfor EU, dets medlemsstater samt regionale og lokale myndigheder og institutioner til i fællesskab med presse, radio og onlinemedier at udforme og gennemføre en informationskampagne i hele Europa om årsagerne til og virkningerne af klimaændringerne og den voksende mangel på ressourcer, idet hovedvægten bør lægges på de individuelle muligheder for at ændre på de daglige vaner, og på at give et bedre og lettere tilgængeligt indtryk af de europæiske og nationale myndigheders arbejde på foranstaltninger imod klimaændringerne;
192. bifalder store virksomheders initiativer til under inddragelse af personalet og små og mellemstore underleverandører at tilstræbe virksomhedsinterne reduktionsmål og ved hjælp af offentlige kommunikationsstrategier at fremme bæredygtige produktions- og forbrugsmønstre i offentligheden; tilskynder erhvervsorganisationerne i medlemsstaterne og på EU-plan til at fremhæve en bæredygtig virksomhedspraksis som et særligt kvalitetskendetegn, hvormed man kan udmærke sig i konkurrencen;

2050 - Fremtiden begynder i dag

193. opfordrer til, at der udarbejdes en handlingsplan til bekæmpelse af klimaændringer for perioden 2009-2014, der skal gennemføres som følger:

- a) på EU-plan bør Kommissionen og medlemsstaterne
- forestå drøftelser på lokalt og globalt plan om foranstaltninger til bekæmpelse af klimaændringer
 - udvikle, finansiere og indføre et EU-dækkende superelnet, der er tilgængeligt for alle typer elleverandører
 - fremme og finansiere en effektiv og bæredygtig transportinfrastruktur med henblik på at nedbringe CO²-emissionerne, herunder brintteknologi og højhastighedsjernbaner
 - udvikle nye kommunikationsstrategier med henblik på at uddanne borgerne og tilskynde dem til at nedbringe emissionerne på økonomisk overkommelig vis, f.eks. gennem udarbejdelse af oplysninger om produkters og tjenesteydelsers kulstofindhold
 - udvikle passende lovgivningsinstrumenter for at tilskynde alle industrisektorer til at blive førende i kampen mod klimaændringer, begyndende med et krav om gennemsigtighed med hensyn til CO₂-emissioner
 - etablere stærkere forbindelser mellem den politiske Lissabondagsorden, den sociale dagsorden og klimaændringspolitikkerne;
- b) på lokalt og regionalt plan bør der ske fremme og udveksling af bedste praksis, navnlig vedrørende
- energieffektivitetsforanstaltninger til bekæmpelse af energifattigdom med henblik på fastsættelse af netto-nul-mål for energiforbruget i private og offentlige bygninger samt erhvervsbygninger
 - genvinding og genanvendelse af affald, f.eks. gennem udvikling af infrastrukturer til indsamlingssteder
 - udvikling af infrastrukturer til lavemissionspersonbiler, der anvender vedvarende energikilder, samt indførelse af incitamentter til udvikling af nulemissionskøretøjer til brug inden for den kollektive transport
 - fremme af en mere bæredygtig mobilitet i byer og i landdistrikter
 - vedtagelse og gennemførelse af foranstaltninger med henblik på tilpasning til klimaændringerne;

194. understreger nødvendigheden af at imødegå klimaændringerne og deres virkninger gennem politiske og uddannelsesmæssige foranstaltninger på grundlag af et langsigtet

perspektiv og gennemføre de strategiske afgørelser på en sammenhængende måde og ikke lade dem være bestemt af kortsigtede politiske mål; tilskynder til udbredelse af livsstile og forbrugsmønstre med henblik på en bæredygtig udvikling;

195. understreger nødvendigheden af ikke at kapitulere over for klimaændringsproblemets komplekse karakter men udtrykke visionære ønsker om at gøre en forskel og udvise lederkvaliteter inden for politik, økonomi og samfund og reagere på de økonomiske, miljømæssige og sociale udfordringer, som den nye energi- og klimapolitiske tidsalder stiller os over for, og som kommer til udtryk i en voksende mangel på råstoffer;
196. understreger nødvendigheden af med udgangspunkt i de tanker, der ligger til grund for oprettelsen af Den Europæiske Union, at træffe afgørelser af overbevisning om, at de er nødvendige og rigtige og gribe den enestående chance til gennem strategisk handlemåde at udforme vort samfunds fremtid;
197. opfordrer de ansvarlige organer i Europa-Parlamentet til at udarbejde og offentliggøre en generel, læsevenlig version af denne betænkning inden tre måneder fra dens vedtagelse;

o
o o

198. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Rådet, Kommissionen, medlemsstaternes regeringer og parlamenter og sekretariatet for FN's rammekonvention om klimaændringer med en anmodning til sidstnævnte om, at den bliver fremsendt til alle konventionens kontraherende parter, som ikke er medlemmer af EU, og til de observatører, der er fastlagt i aftalen.

**BILAG A:
ET UDVALG AF EU-MILJØLOVGIVNINGEN
DER POSITIVT BIDRAGER TIL AT BEKÆMPE KLIMAÆNDRINGER**

Gældende lovgivning:

- Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. december 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget¹
- Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter² og tilknyttede retsakter
- Rådets direktiv 93/12/EØF af 23. marts 1993 om svovlindholdet i visse flydende brændstoffer³ og tilknyttede retsakter
- Rådets direktiv 96/61/EF af 24. september 1996 om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening⁴ og tilknyttede retsakter
- Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/70/EF af 13. oktober 1998 om kvaliteten af benzin og dieselolie og om ændring af Rådets direktiv 93/12/EØF⁵ og tilknyttede retsakter
- Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger⁶
- Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/80/EF af 23. oktober 2001 om begrænsning af visse luftforurenende emissioner fra store fyringsanlæg⁷, og tilknyttede retsakter
- Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/91/EF af 16. december 2002 om bygningers energimæssige ydeevne⁸
- Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/87/EF af 13. oktober 2003 om en ordning for handel med kvoter for drivhusgasemissioner i Fællesskabet og om ændring af Rådets direktiv 96/61/EF⁹ og tilknyttede retsakter
- Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/105/EF af 16. december 2003 om ændring af Rådets direktiv 96/82/EF om kontrol med risikoen for større uheld med farlige stoffer¹⁰

¹ EFT L 375 af 31.12.1991, s. 1.

² EFT L 206 af 22.7.1992, s. 7.

³ EFT L 74 af 27.3.1993, s. 81.

⁴ EFT L 257 af 10.10.1996, s. 26.

⁵ EFT L 350 af 28.12.1998, s. 58.

⁶ EFT L 327 af 22.12.2000, s. 1.

⁷ EFT L 309 af 27.11.2001, s. 1.

⁸ EFT L 1 af 4.1.2003, s. 65.

⁹ EFT L 275 af 25.10.2003, s. 32.

¹⁰ EFT L 345 af 31.12.2003, s. 97.

- Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/12/EF af 11. februar 2004 om ændring af direktiv 94/62/EF om emballage og emballageaffald¹
- Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 549/2004 af 10. marts 2004 om rammerne for oprettelse af et fælles europæisk luftrum (rammeforordningen)²
- Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/32/EF af 6. juli 2005 om rammerne for fastlæggelse af krav til miljøvenligt design af energiforbrugende produkter og om ændring af Rådets direktiv 92/42/EØF og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 96/57/EF og 2000/55/EF³
- Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/40/EF af 17. maj 2006 om emissioner fra luftkonditioneringsanlæg i motorkøretøjer og om ændring af Rådets direktiv 70/156/EØF⁴ og tilknyttede retsakter
- Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 1982/2006/EF af 18. december 2006 om Det Europæiske Fællesskabs syvende rammeprogram for forskning, teknologisk udvikling og demonstration (2007-2013)⁵
- Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 715/2007 af 20. juni 2007 om typegodkendelse af motorkøretøjer med hensyn til emissioner fra lette personbiler og lette erhvervskøretøjer (Euro 5 og Euro 6), om adgang til reparations- og vedligeholdelsesinformationer om køretøjer⁶ og tilknyttede retsakter

¹ EFT L 47 af 18.2.2004, s. 26.

² EUT L 96 af 31.3.2004, s. 1.

³ EUT L 191 af 22.7.2005, s. 29.

⁴ EUT L 161 af 14.6.2006, s. 12.

⁵ EUT L 412 af 30.12.2006, s. 1.

⁶ EUT L 171 af 29.6.2007, s. 1.

Foreslåede retsakter

- Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 2003/87/EF med henblik på at forbedre og udvide ordningen for handel med kvoter for drivhusgasemissioner i Fællesskabet (2008/0013(COD) – KOM(2008)0016)
- Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets beslutning om medlemsstaternes indsats for at nedbringe deres drivhusgasemissioner med henblik på at opfylde Fællesskabets forpligtelser til at nedbringe drivhusgasemissionerne frem til 2020 (2008/0014(COD) – KOM(2008)0017)
- Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om geologisk lagring af kuldioxid og om ændring af Rådets direktiv 85/337/EØF, 96/61/EF, 2000/60/EF, 2001/80/EF, 2004/35/EF, 2006/12/EF og forordning (EF) nr. 1013/2006 (2008/0015(COD) – KOM(2008)0018)
- Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om fremme af anvendelsen af vedvarende energikilder (2008/0016(COD) – KOM(2008)0019)
- Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fastsættelse af præstationsnormer for nye personbilers emissioner inden for Fællesskabets integrerede tilgang til at nedbringe CO²-emissionerne fra personbiler og lette erhvervskøretøjer (R) (2007/0297(COD) – KOM(2007)0856)

**BILAG B:
EUROPA-PARLAMENTETS BESLUTNINGER OM
KLIMAÆNDRINGER OG ENERGI**

- beslutning af 17. november 2004 om Den Europæiske Unions strategi for Buenos Aires-konferencen om klimaændringer (COP-10)¹,
- beslutning af 13. januar 2005 om udfaldet af Buenos Aires-konferencen om klimaændringer²,
- beslutning af 12. maj 2005 om seminaret for regeringsekspertes vedrørende klimaændringer³,
- beslutning af 16. november 2005 om "At vinde kampen mod den globale klimaændring"⁴,
- beslutning af 18. januar 2006 om klimaændringer⁵,
- beslutning af 1. juni 2006 om energieffektivitet - eller hvordan vi kan få mere ud af mindre - grøn bog⁶,
- beslutning af 4. juli 2006 om mindskelse af klimapåvirkningerne fra luftfarten⁷,
- beslutning af 26. oktober 2006 om EU's strategi for Nairobi-konferencen om klimaændringer (COP 12 og COP/MOP 2)⁸,
- beslutning af 14. december 2006 om en europæisk energistrategi: bæredygtighed, konkurrenceevne og forsyningssikkerhed - grøn bog⁹,
- beslutning af 14. februar 2007 om klimaændringer¹⁰,
- beslutning af 21. oktober 2008 om en global klimaalliance mellem EU og de fattige udviklingslande, der er mest udsatte som følge af klimaændringen¹¹.

¹ EUT C 210 E af 18.8.2005, s. 81

² EUT C 247 E af 6.10.2005, s. 144

³ EUT C 92 E af 20.4.2006, s. 384

⁴ EUT C 280 E af 18.11.2006, s. 120

⁵ EUT C 287 E af 24.11.2006, s. 182

⁶ EUT C 298 E af 8.12.2006, s. 273

⁷ EUT C 303 E af 13.12.2006, s. 119

⁸ EUT C 313 E af 20.12.2006, s. 439

⁹ EUT C 317 E af 23.12.2006, s. 876

¹⁰ EUT C 287 E af 29.11.2007, s. 344.

¹¹ Vedtagne tekster, P6_TA(2008)0491.

BEGRUNDELSE

Be the change you want to see in the world
Mahatma Gandhi

Oprettelse af et Midlertidigt Udvalg om Klimaændring er Europa-Parlamentets svar og bidrag til at gøre den udfordring, som klimaændringerne udgør, til en prioritet på den europæiske og internationale dagsorden. Efter formandskonferencens afgørelse af 19. april 2007 om at foreslå Parlamentet at nedsætte et Midlertidigt Udvalg om Klimaændringer og efter plenarforsamlingens afgørelse af 25. april om at nedsætte et sådant Midlertidigt Udvalg afholdte det nyoprettede Midlertidige Udvalg om Klimaændringer sit konstituerende møde den 22. maj 2007. Den 18. februar 2008 vedtog Parlamentet at forlænge Det Midlertidige Udvalgs mandat til 9. februar 2009. Den 21. maj 2008 vedtog Parlamentets plenarforsamling interimrapporten fra CLIM-udvalget om de videnskabelige fakta bag klimaændringerne: Resultater og anbefalinger i forbindelse med beslutningstagningen.

Den foreliggende afsluttende betænkning indeholder henstillinger med henblik på EU's fremtidige integrerede klimabeskyttelsespolitik for at bane vej for en kulstoffattig økonomi og har til formål at koordinere Europa-Parlamentets fælles holdning i forbindelse med forhandlingerne om en fremtidig international overenskomst om klimaændringer.

Den blev udformet på grundlag af alle oplysninger, der er samlet som led i CLIM-udvalgets aktiviteter, og går ud fra præmisset om, at der i mellemtiden er etableret en velfunderet videnskabelig konsensus om den rolle, som de menneskeskabte drivhusgasemissioner spiller for jordens klima, og at der i betragtning af de foreliggende risikovurderinger er akut behov for handling.

Ordføreren er overbevist om, at der ikke er en samlet ideel løsning i kampen mod klimaændringer, men at vi på den ene side skal imødegå den klimapolitiske udfordring gennem en drastisk effektivitetsforbedring og bedre ressourceforvaltning, og at vi på den anden side også skal være parate til at slå ind på nye veje. Det drejer sig i denne forbindelse ikke om naturlige klimaændringer eller -udsving men om den af mennesker forårsagede stigning i den globale gennemsnitstemperatur på grund af en livsstil, der bortøder ressourcerne i stedet for at bevare dem, og som dermed ikke er indstillet på en bæredygtig udvikling, der svarer til den nuværende generations behov uden at bringe de kommende generationers muligheder i fare.

Denne betænkning er inddelt i 22 temaer:

1. Politiske hovedprincipper

De klimapolitiske principper og retningslinjer i den afsluttende betænkning fra Det Midlertidige Udvalg om Klimaændringer bygger på Europa-Parlamentets holdning, som allerede er kommet til udtryk i de 13 beslutninger om klimaændringer i den nuværende 6. valgperiode. I betænkningen understreges især, at klimaændringer skal forstås som en

horisontal politik, som der skal tages hensyn til i forbindelse med samtlige lovgivningstiltag.

Disse principper omfatter i første linje de vedtagne og siden gentagne gange bekræftede centrale mål, såsom begrænsning af den globale klimaændring på 2° C, reduktionsmålet på 20 % inden 2020 (eller 30 % såfremt andre industrilande forpligter sig til tilsvarende emissionsreduktioner) eller 60-80 % inden 2050 i forhold til 1990.

Den Europæiske Unions identitetsskabende lederrolle i den internationale kamp imod den globale opvarmning udgør en moralsk forpligtelse over for Europas borgere til ikke alene at formulere mellem- og langsigtede klimabeskyttelsesmål men også efterkomme dem gennem fremsynede politiske foranstaltninger og kræver, at EU-borgernes nuværende men også efterfølgende parlamentariske repræsentationer og repræsentanter lader sig lede af disse klimapolitiske principper og ikke lader stå til, når det gælder virkeliggørelse af de nødvendige klimabeskyttelsesmål.

2. Den internationale dimension: Tiden efter 2012, klimaudenrigspolitik og international handel

Forhandlingerne om en aftale for tiden efter 2012 skal afsluttes på vellykket vis på klimakonferencen i København (COP 15) ved udgangen af 2009, så et tomrum mellem den første og den anden forpligtelsesperiode kan undgås. Det internationale engagement er også vigtigt, fordi klimaændringerne yderligere kan skærpe det allerede eksisterende konfliktpotentiale i de internationale relationer, for eksempel gennem klimabetinget migration, gennem tab af landområder og grænsestridigheder på grund af oversvømmelser og det, at kystlinjerne trækker sig tilbage, samt gennem ressourcekonflikter på grund af tilbagegangen i landbrugsarealer eller stigende vandmangel,

3. Energi

Ifølge World Energy Outlook fra 2006 er olie den vigtigste energikilde på verdensplan og udgør 35 % af det primære energiforbrug, fulgt af kul (25 %) og naturgas (21 %). Pålidelige kilder og prognoser tyder på en betragtelig stigning i energibehovet i verden og i Europa frem til 2020 og videre frem. Det Internationale Energiagentur forventer f.eks. en stigning i verdens energibehov på mindst 60 % inden 2030. Dette hænger i voksende grad også sammen med et fordelingsproblem, for det voksende energibehov i de nye vækstlande vil yderligere skærpe konkurrencen om sikret adgang til de fossile energikilder i de kommende år, især fordi epoken med billig og rigelig fossil energi, nærmer sig sin afslutning.

Hvis dette voksende behov skal kunne dækkes, står verdenssamfundet over for enorme udfordringer. Det synes i denne forbindelse usandsynligt, at det øgede energiforbrug som følge af det voksende behov, der gør sig gældende på grund af befolkningstilvæksten verden over, vil kunne dækkes gennem effektivitetsforbedring alene. Derfor vil de kommende års investeringsafgørelser være bestemmende for energisystemets og energimixens struktur i de kommende årtier.

4. Biobrændstoffer

Den nuværende biobrændstofpolitik er mundet ud i modstridende målsætninger, der på den ene side er præget af fødevareknaphed og stigende fødevarepriser, og på den anden side af et

voksende energiforbrug og søgen efter alternative brændstoffer. Behovet for en bæredygtig biobrændstofpolitik bliver derfor stadig mere påtrængende, og bestræbelserne i denne retning bør derfor være rettet mod såvel at fastlægge bæredygtighedskriterier for produktion af biobrændstoffer af første generation som at fremme den ideologifrie udvikling af biobrændstoffer af anden generation.

5. *Energieffektivitet*

De foreliggende videnskabelige data taler et klart sprog: 40 % af slutenergiforbruget kan føres tilbage til byggesektoren, og dermed skyldes 33 % af alle drivhusgasemissioner det bebyggede miljø. Byggesektoren (boligbyggeri samt erhvervsmæssig og offentlig fast ejendom) råder derfor over et enormt og omkostningseffektivt CO₂-reduktionspotentiale, der kan udnyttes gennem modernisering af varmeisolering, varme- og kølingssystemer, elektriske apparater og udluftningsanlæg. Det er i denne forbindelse af central betydning, hvilke incitament der kan skabes for at få indledt disse nødvendige, massive moderniseringsforanstaltninger.

6. *Mobilitet og logistik*

Adskillelsen af væksten i transportsektoren fra den generelle økonomiske vækst er et af de væsentligste mål med EU's transportpolitik; alligevel er efterspørgslen efter transporttjenesteydelser vokset kraftigere end BNP, og transportemissionernes allerede høje andel af drivhusgasemissionerne i EU vokser fortsat. På nuværende tidspunkt falder ca. en tredjedel af EU's energiforbrug på nuværende tidspunkt på transport, idet transportsektoren næsten fuldstændigt (97 %) er afhængig af oliebasebrændstoffer (benzin og diesel).

Mobiliteten i byerne er på den ene side direkte forbundet med individuel livskvalitet, men på den anden side bidrager netop den individuelle transport i byer betragteligt til drivhusgasemissionerne og andre miljøproblemer såsom luftforurening og støj. I stedet for at fremme mange borgeres livskvalitet bevirker disse forhold, at livskvaliteten kan forringes gennem sundhedsskadelige påvirkninger.

Heller ikke her må vi vige tilbage for udfordringerne. I sidste ende skal også transportsektoren efterkomme EU's klimamål, hvorefter CO₂-emissionerne inden 2020 skal nedsættes med mindst 20 % i forhold til 1990 og energieffektiviteten i samme tidsrum skal øges med 20 %. Vi må derfor i fællesskab finde svar på spørgsmålet om, hvordan vi kan bringe den europæiske økonomi- og samfundsmodel, der er baseret på at sikre, at der er tilstrækkeligt med mennesker, varer og fornødenheder til rådighed med hovedvægt på tidseffektiviteten, i overensstemmelse med den ressourceeffektivitet, der er nødvendig for en bæredygtig udvikling.

7. *Turisme og kultur*

En tiendedel af alle verdenskulturmindeesmærker eller verdenskulturlandskaber er ifølge UNESCO truet af virkningerne af klimaændringen. I Europa er turismebranchen derfor hårdt ramt, eftersom Europa ifølge Verdensturismeorganisationen (UNWTO) er den vigtigste turismeregion i verden, og 55 % af alle turistrejser i 2006 gik til Europa. Som bekendt kan klimaændringer skabe ændringer i turiststrømmen, hvilket kan betyde betragtelige økonomiske problemer for de berørte ferieområder.

8. Emissionshandelssystem og industriemissioner

Den Europæiske Union har med sit emissionshandelssystem skabt et enestående instrument til at opnå emissionsreduktioner med størst mulig effektivitet. Den første multinationale handel med emissionsrettigheder trådte i kraft den 1. januar 2005. Som det første system af denne art i verden kan det i særlig grad tjene som forbillede for vores internationale partnere.

Den 23. januar 2008 forelagde Kommissionen et forslag til direktiv om ændring af emissionshandelssystemet. I denne forbindelse må der med henblik på formulering af yderligere reduktionsmål for emissionshandelen tages hensyn til investeringscykluser (rådhed over nye produktionsprocesser, kapitalbehov, tidsmæssige komponenter).

9. Landbrug og husdyravl

Klimaændringen stiller landbruget i Europa og verden over for flere udfordringer af samme vigtighed. Landbruget skal i første omgang selv nedbringe sine emissioner og udvikle tilpasningsstrategier med henblik på skiftende klimabetingelser. Som producent af biomasse og materiale til biobrændstoffer leverer landbruget vigtige råstoffer for nye energikilder. Desuden skal der produceres tilstrækkeligt med fødevarer til den fortsat voksende verdensbefolkning. Her spiller netop husdyravl en afgørende rolle:

Verdensernæringsorganisationen (FAO) forventer en stigning i kødproduktionen fra de nuværende 229 millioner ton til 465 millioner ton i 2050 og en stigning i mælkeproduktionen fra 580 millioner ton til 1043 millioner ton. Dermed vokser husdyravlssektoren kraftigere end alle andre områder inden for landbruget. Kvægavl er desuden i løbet af værditilvækstkæden ansvarlig for 18 % af de globale drivhusgasemissioner og producerer dermed større mængder drivhusgasser end transportsektoren!

Den ændrede landbrugspraksis, EU's miljølovgivning samt de nyeste strukturreformer af den fælles landbrugspolitik, som i højere grad tager sigte på bæredygtighed, fører uden tvivl indirekte gennem en bedre udnyttelse af de disponible ressourcer til nedbringelse af emissionerne. Vi må dog ikke ignorere den kendsgerning, at der inden for landbruget såvel mangler specifikke klimabeskyttelsesmål som systemer af incitament, der udnytter de allerede tilstedeværende muligheder for begrænsning. Som det også er tilfældet i andre sektorer får et moderne erhvervsimage med en klar klimabeskyttelsespolitisk profil større og større betydning. Klimavenlig landbrugspraksis kræver derfor formidling af ny viden om udnyttelse af landbrugsjorden, og erhvervsuddannelse for unge landbrugere skal i højere grad beskæftige sig med virkningerne af klimaændringerne eller klimarelevansen af landbrugsproduktion for at kunne imødegå de udfordringer, som klimaændringerne rummer for landbruget og husdyravlen.

10. Skove

Det står uden for enhver tvivl, at skove har stor værdi for vor biosfære. Over 30 % af verdens landmasse er dækket af skov, hvor over to tredjedele af alle de arter, der lever på jorden, findes. Derudover optages ca. 30 % af de årlige drivhusgasemissioner af skovene. Skovene spiller dermed en væsentlig rolle for bekæmpelsen af klimaændringer. Alligevel har de som helhed til trods for deres mangfoldige funktioner i det globale økosystem ingen markedspris. Dertil kommer, at mindst en tredjedel af skovene i verden allerede er berørt af følgerne af klimaændringerne. Det gælder om at erkende skovenes "økotjenesteydelser" og sociale

funktioner som helhed, eller sagt lidt mere uhøjtideligt: Skoven er andet end bare træer.

11. Jordbundsbeskyttelse

Jordbunden er det vigtigste pladsgrundlag for økonomisk aktivitet. Den er på den ene side grundlag for produktion af 90 % af alle menneskelige fødevarer, alt foder, alle tekstiler og samtlige brændstoffer. Jordbunden udsættes som følge af de voksende og ofte modstridende krav fra så godt som samtlige økonomiske sektorer, herunder landbruget, de private husholdninger, industri og erhverv, transport og turisme, så kraftigt som aldrig før for uigenkaldelige skader gennem arealbefæstelse og jorderosion, faldende indhold af organiske stoffer, forurening, saltning, kompaktering, forarmelse af den biologiske mangfoldighed samt oversvømmelser og jordskred.

Der består en klar sammenhæng mellem klimaændringer, bæredygtig udvikling, miljøkvalitet og jordbundforringelse. Jordbunden påvirkes som følge af klimaændringerne, hvilket kan medføre yderligere jordbundforringelse. Samtidig spiller jordbunden på grund af humusdynamikken en vigtig rolle i forbindelse med binding af kulstof fra atmosfæren. Den organiske jordbundsbestanddel går tabt ved jordbundforringelsen (og dermed også det kulstof, der er organisk bundet i jordbunden), og dermed nedsættes også jordbundens evne til at fungere som kulstofdræn.

Vi skal derfor sætte alt ind på at etablere en jordbundbeskyttelsespolitik gennem egnede jordbundbearbejdningsmetoder, der tager hensyn til betydningen af de organiske stoffers tilstedeværelse i jordbunden for jordbundens frugtbarhed, vandlagringskapacitet og evnen til at fungere som kulstofdræn.

12. Vandforvaltning

På grund af de negative virkninger af klimaændringerne og på grund af en delvis ufornuftig vandforvaltning er vandkvaliteten i Europas vandforekomster langt fra tilfredsstillende. Vandkvaliteten er udsat for særlige risici som følge af talrige påvirkninger, såsom udledning, emissioner eller tab af farlige stoffer. Menneskelige aktiviteter griber så dybt ind i de globale hydrologiske processer, så vandreserverne knapt kan nå at regenerere sig. Først og fremmest spiller vand imidlertid en central rolle i klimaændringerne, fordi det både - f.eks. som smeltevand - medvirker i klimaændringsprocesser og selv udsættes for ændringer. Klimaændringernes indvirkning på vandhusholdningen vil på sin side kunne udløse en dominoeffekt og påvirke diverse økonomiske sektorer, såsom f.eks. landbruget (større behov for vanding), energisektoren (fald i vandkraftspotentialet og mindre mængder kølevand til rådighed), den menneskelige sundhed (dårligere vandkvalitet), fritid og rekreation (tilbagegang inden for turismen), fiskeri og skibstransport samt negativ indvirkning på den allerede truede biologiske mangfoldighed.

Den centrale udfordring, som vi kommer til at stå over for, er spørgsmålet om en integreret vandforvaltning på grundlag af det nuværende og kommende vandforbrug, hvilket er afgørende for effektivt at kunne imødegå klimaændringernes indvirkning på de disponible vandressourcer.

13. Fiskeri

Den gennemsnitlige globale temperatur er i løbet af de sidste hundrede år steget med ca. 0,6° C, havvandstanden med 0,17 m. I dette tidsrum er såvel hav- som ferskvandssystemerne blevet 0,04° varmere, mens overfladetemperaturen samtidig er steget med 0,6° C.

Det kan forventes, at klimaændringen vil medføre væsentlige ændringer for havfiskeriet og havbrug i Den Europæiske Union. Der regnes bl.a. med en temperaturstigning og følgelig stigende havvandstand, ændring af den atlantiske termohaline strømning, ændringer i havvandets saltindhold samt den geografiske udbredelse af organismer, flytning af fiskebestande samt et fald i mængden af planteplankton. Klimaændringerne har således direkte indflydelse på de enkelte dyrs overlevelsesrater, udbredelse, fertilitet og adfærd og dermed også på størrelsen og udbredelsen af industrifiskebestandene.

Vi har derfor behov for en omfattende rammeplan for havene, som fastlagt i havstrategidirektivet, for at sikre en bedre og mere bæredygtig forvaltning af havområderne og -ressourcerne;

14. Affaldshåndtering og ressourceforvaltning

Med hensyn til affalds- og ressourceforvaltningen står vi over for helt centrale udfordringer: Vi kan på den ene side fastholde, at den europæiske affaldslovgivning allerede bidrager til at reducere nettodrivhusgasemissionerne fra affaldssektoren. Dette er bestemt en succes. Vi må dog beklageligvis også konstatere, at affaldsmængderne trods alle bestræbelser fortsat vokser. Fremtidsprognoserne forudser en lignende tendens: Det Europæiske Miljøagentur (EUA) forventer en stigning i mængden af husholdningsaffald på 25 % mellem 2005 og 2020. Ikke desto mindre forventer EUA et tydeligt fald i emissionerne fra affaldssektoren på mere end 80 % sammenlignet med sidst i firserne.

Vi må derfor satse mere på en biologisk forhåndssortering samt genvinding af materiale med henblik på at undgå direkte emissioner fra deponeringssteder. Derudover yder den energimæssige udnyttelse af affald med dertil knyttet kraft/varme-produktion et vigtigt bidrag til at undgå indirekte emissioner, idet den erstatter fossile brændstoffer til elektricitets- og varmeproduktion. Det ville desuden helt sikkert være formålstjenligt at anvende nærhedsprincippet. Affaldstransporter over lange afstande bør undgås for at begrænse direkte emissioner fra affaldssektoren.

15. Tilpasningsforanstaltninger

Europa-Parlamentet har allerede i sin beslutning af 10. april 2008 om Kommissionens grøn bog "Tilpasning til klimaændringerne - hvad kan der gøres på EU-plan" (KOM(2007)0354) taget indgående stilling til dette spørgsmål. Den endelige betænkning fra Det Midlertidige Udvalg om Klimaændringer understreger endnu en gang behovet for en sammenhængende og helhedsorienteret koordination af tilpasningsforanstaltninger på EU-plan og gentager sit krav om en EU-omspændende ramme for planlægningen af tilpasningsforanstaltningerne, idet der skal tages behørigt hensyn til nærhedsprincippet, eftersom de regionale og lokale myndigheder i Europa bedre er i stand til at reagere med politiske svar baseret på deres egne erfaringer.

16. Sundhed

Klimaændringen indvirker på den menneskelige sundhed både gennem ændrede vejrforløb (f.eks. voldsomt og hyppigere optrædende ekstreme vejrlig) og mere indirekte ved at bevirke ændringer af andre forhold, der vedrører kvaliteten og mængden af vand, luft og næring, samt økosystemer, landbrug, eksistensgrundlag og infrastrukturer. WHO konstaterer, at klimabetingelserne indvirker på de sygdomme, der enten overføres via vand eller via bestemte smittebærere såsom moskitoer. Dertil hører sygdomme som diarre, malaria eller stofskiftesygdomme på grund af mangelfuld ernæring. Det er først og fremmest Afrika, der er ramt heraf. Derudover har klimaændringer indflydelse på udslip af allergener og forhøjelse af UV-strålingen.

Ifølge WHO dør der hvert år 150.000 mennesker som følge af klimaændringer, og yderligere fem millioner bliver syge. Særlig graverende er de indirekte følger af oversvømmelser, udtørring af jordbunden, fejlslagen høst, ændringer i fauna og flora samt ødelæggelser forårsaget af vejret.

Den særlige udfordring, som vi står over for på dette område, er tosidet: Vi skal på den ene side massivt styrke vore sundhedsvæsen, fordi det herigennem vil være muligt at holde visse sundhedsmæssige følger af klimaændringer i skak. På den anden side kræver de højst forskellige sundhedsrisici, der forbindes med klimaændringerne, også passende forebyggende foranstaltninger.

17. Vækst og beskæftigelse

Europa har en fremragende udgangsposition i det globale kapløb om en emissionsfattig verdensøkonomi. Vi bør derfor udnytte situationen og få sat skub i innovation, der i fuld overensstemmelse med Lissabonstrategien kan skabe nye og konkurrencedygtige virksomheder og arbejdspladser inden for rene teknologier. Heri ligger en virkelig økonomisk chance, som klimaændringerne og politiske foranstaltninger til deres bekæmpelse frembyder, og som vi ikke bør forpasse ved at være for pessimistiske.

Vi bør derfor sætte fokus på at muliggøre markedsadgang for effektive, innovative teknologier, fjerne bureaukratiske hindringer og samtidig udvikle incitamenter, der kan lette overgangen til en kulstoffattig økonomi, for at udnytte vores muligheder i den globale konkurrence om effektivitet, innovationer, råstoffer, fremtidsteknologier samt markeder.

18. Fremme af fremtidsteknologier

Effektivitetsforbedring er en nødvendig men ikke en tilstrækkelig betingelse for at kunne bekæmpe klimaændringer. Effektivitetsforbedringer alene kan nemlig ikke udløse den nødvendige teknologiske revolution for at finde vej ud af kulstofblindgyden.

Selv om emissionshandelen er den vigtigste bestanddel af det europæiske klimabeskyttelsesprogram for gennem effektivitetsforbedringer at opnå mindre drivhusgasemissioner, vil den formodentlig kun fremme de teknologier og processer, der allerede er udviklet og kan markedsføres. Det er ikke en måde at nedbringe de omkostninger, der forbundet med udvikling af nye og derfor også dyre teknologier eller de omkostninger, der er forbundet med markedsføring af allerede udviklede teknologier, selv om det er disse

teknologier, der er tvingende nødvendige for at nå de langsigtede klimabeskyttelsesmål.

Vi bør derfor sætte alt ind på at skabe grundlæggende incitamentmekanismer og støtteforanstaltninger, så den nødvendige teknologiske innovation kan indledes og de løbende omkostninger forbundet med dyre men nye teknologier sænkes, og at der i fremtiden kan fastsættes og nås strengere reduktionsmål.

Det Internationale Energiagentur forventer en stigning i verdens energibehov på mindst 60 % inden 2030. Allerede i dag stammer 24 % af alle EU-staternes CO₂-emissioner fra kulfyrede kraftværker. Spørgsmålet i denne forbindelse er ikke i så høj grad, hvordan det vil være muligt at gå bort fra kul, men snarere hvordan det vil kunne lade sig gøre at gå over til rent kul.

FN's mellemstatslige panel for klimaændringer (IPCC) giver i sin særlige CCS-rapport "IPCC Special Report on Carbon Dioxide Capture and Storage" (2005) udtryk for den opfattelse, at teknologien for opsamling og lagring af CO₂ inden slutningen af dette århundrede vil kunne bidrage med mellem 15 og 55 % af de nødvendige reduktioner i drivhusgasemissioner og tjene som supplement til udbygningen af de vedvarende energikilder. Endnu vejer omkostningerne og risiciene dog tungere end de økonomiske fordele. CCS forbruger f.eks. selv energi, hvorfor et elkraftværk med CCS behøver mellem 10 og 40 % mere primær energi for at kunne producere den samme mængde strøm.

Der er også mange uafklarede spørgsmål i forbindelse med oplagringsstederne. CO₂ kan lagres i en dybde på mindst 800 meter (hvor gassen går over i næsten flydende tilstand) i opbrugte eller næsten tomme olie- eller gasfelter, i saltholdige klippelag eller dybe saltvandsårer. Der forskes tillige i muligheden for at lagre CO₂ i mineraliseret form. Der er dog den principielle risiko, at oplagringssteder bliver utætte og lidt efter lidt afgiver små eller måske også større mængder CO₂ i atmosfæren. Desuden er ikke al jordbund egnet som oplagringssted. Endelig må også den eventuelle skepsis over for eller bekymring for anvendelse af CO₂-opsamling og -lagring, som næres i befolkningen, tages alvorligt. I betragtning af EU-initiativets teknologineutralitet er det vigtigt at drøfte spørgsmålet om opsamling og lagring af CO₂ åbent.

19. Intelligente computersystemer og informations- og kommunikationsteknologier

Ikt-sektoren tegner sig i dag for 2 % af verdens CO₂-emissioner. Branchen vil imidlertid ikke kun kunne sænke sine egne CO₂-emissioner men vil navnlig kunne udvikle innovative og mere energieffektive anvendelser for hele nationaløkonomien. Større fokus på afprøvning, validering, indførelse og yderligere udbredelse af computer- og ikt-baserede metoder til forbedring af energieffektiviteten er derfor absolut nødvendig.

20. Finansierings- og budgetspørgsmål

Det nuværende EU-budget for at opnå af klimabeskyttelsesmålene er utilstrækkeligt. EU bør imidlertid engagere sig finansielt i såvel kerneområderne støtte og udvikling af teknologier til bekæmpelse af klimaændringer og klimaudviklingsbistand som i støtte af grænseoverskridende tilpasningsforanstaltninger, effektivitetsforbedringer og katastrofehjælp i overensstemmelse med Unionens solidaritetsprincip. Et første skridt i den rigtige retning ville være at foretage en opgørelse over alle bestående finansieringsinstrumenter og deres

betydning for de europæiske klimabeskyttelsesmål og på grundlag af denne "klimaaudit" udarbejde forslag til de kommende finansielle overslag, så de relevante budgetposter kan tilpasses de klimapolitiske krav. Desuden vil ubrugte midler fra EU-budgettet, der er knyttet til bestemte formål, i givet fald kunne overføres til klimapolitiske formål.

21. Uddannelse, erhvervsuddannelse, rapportering, mærkning og bevidstgørelse

Temaet "energieffektivitet" bør være langt mere fremherskende i vores dagligdag. Enkle og fleksible effektivitetsstandarder på alle områder i dagligdagen vil kunne udgøre et første skridt i den rigtige retning. Desuden bør vi snarest tilpasse såvel den praktiske erhvervsuddannelse samt erhvervsuddannelsesinstitutionerne og studieforløbene ved de højere læreanstalter og universiteterne til de beskæftigelses-specifikke udfordringer forbundet med den økonomiske strukturomlægning, der fremskyndes som følge af klimaændringerne og disses virkninger. Hertil hører også skabelsen af "klimarelevante erhvervsprofiler". I denne endelige betænkning drøftes endvidere som en mulig bevidsthedsdannende foranstaltning at indføre et europæisk år for ressourceeffektivitet for at bevidstgøre om mere effektiv omgang med ressourcerne og benytte klimaændringerne som anledning til at føre en mere intensiv debat om de forhåndenværende ressourcer og forvaltningen heraf.

22. 2050 - Fremtiden begynder i dag

Klimaændringen er et globalt miljøproblem, hvis årsager er af strukturel art. En af årsagerne er med sikkerhed vores uovervejede omgang med vore ressourcer: Verdens behov for ressourcer overstiger allerede i dag den naturlige regenerationsevne med en fjerdedel. Vores livsstil fratager de efterfølgende generationer deres livsgrundlag. Det er derfor absolut nødvendigt at imødegå klimaændringerne og deres virkninger gennem politiske foranstaltninger på grundlag af et langsigtet perspektiv og gennemføre de strategiske afgørelser, der ligger til grund herfor, på en sammenhængende måde og ikke lade dem være underlagt af kortsigtede politiske mål.

En bæredygtig livsstil vil ikke være mulig uden bidrag fra økonomien, videnskaben, medier, et organiseret civilsamfund og borgerne. Det er derfor vigtigt ikke at give op over for dette problems komplekse karakter. Vi skal reagere på de økonomiske, miljømæssige og sociale udfordringer, som det energi- og klimapolitiske epokeskift, der kendetegnes af en voksende mangel på råstoffer, stiller os over for, med visionære ønsker om at gøre en forskel og med lederkvaliteter inden for politik, økonomi og samfund. Og vi opfordres til at handle i dag, for gennem vores indsats i dag bestemmer vi vor fremtid.

ANNEX 1: WORK PROGRAMME OF THE TEMPORARY COMMITTEE ON CLIMATE CHANGE

- **Tuesday, 17.07.2007**, 15:00-18:30
 - ❖ Exchange of views with Commissioner Dimas

- **Thursday, 06.09.2007**, 10:00-12:00
 - ❖ Discussion on COP 13 draft resolution

- **Monday, 10.09.2007**, 15:00-18:30
 - 1st thematic session: Climate impact of different levels of warming**

- **Monday, 01.10.2007**, 15.00 - 18.30 - **Tuesday, 02.10.2007**, 9.00 - 12.30
Joint Parliamentary Meeting on Climate organised by the President of the European Parliament and the President of the Portuguese Parliament

- **Thursday, 04.10.2007**, 09:00-12:30
 - ❖ Consideration of amendments to COP 13 draft resolution
 - ❖ Exchange of views with Mr Hans-Gert Poettering, President of the European Parliament

- **Thursday, 04.10.2007**, 15:00-18:30
 - 2nd thematic session: The Climate Protection Challenge post-2012**

- **Monday, 22.10.2007**, 19:00-20:30
 - ❖ Vote on COP 13 draft resolution

- **Monday, 05.11.2007 - Wednesday, 07.11.2007**
Delegation visit to China

- **Monday, 19.11.2007**, 15:00-18:30
 - 3rd thematic session: Social and economic dimension, R&D, new technologies, transfer of technologies, innovation and incentives**

- **Wednesday, 12.12.2007 - Saturday, 15.12.2007**
EP delegation to the Thirteenth Conference of the Parties to the UN-Convention on Climate Change (COP 13) - Bali, Indonesia

- **Monday, 17.12.2007**, 15:00-18:30
 - ❖ Outcome of COP 13 Bali - Exchange of views

- **Wednesday, 23.01.2008**, 15h00-18h30
 - ❖ Exchange of views with Minister Podobonik, Slovenian Minister for Environment
 - ❖ Consideration of draft resolution on adaptation
 - ❖ Adoption of draft resolution on outcome of COP 13

- **Monday, 28.01.2008**, 15h00-18h30
 - ❖ Consideration of Florenz draft interim report
- **Tuesday, 29.01.2008**, 15h00-18h30
 - 4th thematic session: Climate change and the world's water with special focus on sustainable development, land use, land use change and forests***
- **Monday, 04.02.2008 - Friday, 08.02.2008**
Delegation visit to India and Bangladesh
- **Monday, 18.02.2008**, 19h00-20h00
 - ❖ Consideration of amendments to draft resolution on adaptation
- **Monday, 3.03.2008**, 15h00-18h30
 - 5th thematic session: Sources of emission from the industry and energy sector and transport emissions at global level***
- **Monday, 10.03.2008**, 21h00-22h30
 - ❖ Consideration of amendments to Florenz draft interim report
- **Wednesday, 26.03.2008**, 15h30-19h00
 - 6th thematic session: How to engage other main actors - climate change, adaptation in third countries and global security***
- **Thursday, 27.03.2008**, 9h00-12h30
 - ❖ Vote on draft resolution on adaptation
- **Tuesday, 1.04.2008**, 9h00-12h30
 - ❖ Vote on Florenz draft interim report
- **Monday, 28.04.2008 - Wednesday, 30.04.2008**
Delegation visit to United States
- **Thursday, 29.05.2008**,
 - 7th thematic session: Meeting the climate commitments: addressing competitiveness, trade, financing and sustainable employment in a European and global context***
- **Thursday, 12.06.2008 - Friday, 13.06.2008**
Citizens' Agora on Climate Change
- **Monday, 23.06.2008**, 15h00-18h30
 - 8th thematic session: Achieving significant CO₂ emission reductions in short time: learning from Best Practices regarding successful policies and technologies***

- **Tuesday, 24.06.2008, 9h00-12h30**
 - ❖ Report back by Commission on UNFCCC AHW negotiation sessions
 - ❖ First exchange of views without document on Florenz draft report
- **Monday, 14.07.2008, 15h00-17h30**
 - ❖ Second exchange of views without document on Florenz draft report
- **Thursday, 17.07.2008, 11h00-12h30**
 - ❖ Exchange of views with Minister Borloo, Minister of Environment, Energy and Sustainable Development of France
- **Monday, 15.09.2008, 15h00-18h30**
 - ❖ First consideration of Florenz draft report
 - ❖ Presentation of results of Eurobarometer's survey on European attitudes towards climate change
- **Thursday, 18.09.2008, 9h00-12h30**
 - ❖ Second consideration of Florenz draft report
- **Wednesday, 8.10.2008, 16h00-18h30**
 - ❖ Exchange of views with Ms Hedegaard, Minister for Climate Change and Energy (Denmark)
- **Monday, 20.10.2008, 21h00-22h30**
 - ❖ Consideration of amendments to Florenz draft report
- **Monday, 27.10.2008 - Wednesday, 29.10.2008**
 - Delegation visit to Russia
- **Tuesday, 04.11.2008, 9h30-12h30**
 - ❖ Consideration of amendments to Florenz draft report
 - ❖ Exchange of views with a delegation of Members of the Joint Committee on Climate Change and Energy Security of the Oireachtas
- **Thursday, 20.11.2008 - Friday, 21.11.2008 (Strasbourg)**
Joint Parliamentary Meeting on Energy and Sustainable Development
- **Tuesday, 2.12.2008, 15h00-18h30**
 - ❖ Adoption of Florenz draft report
 - ❖ Briefing by Commissioner Dimas in preparation to COP 14
- **9-13.12.2008**
EP delegation to the Fourteenth Conference of the Parties to the UN-Convention on Climate Change (COP 14) - Poznan, Poland
- **Thursday, 18.12.08, 10h00 - 12h00**
 - ❖ Exchange of views on outcome of COP 14

February 2009 part-session: Plenary vote on Florenz final report

**ANNEX 2: THEMATIC SESSIONS HELD BY
THE TEMPORARY COMMITTEE ON CLIMATE CHANGE**

***1st THEMATIC SESSION, "Climate Impact of different levels of warming", Monday,
10.09.2007, 15:00-18:30***

Theme leader: Vittorio Prodi

Key-note speaker:

Prof. Hans Joachim SCHELLNHUBER
Director of the Potsdam Institute for Climate Impact Research, Germany

Experts:

Prof. Dr. Richard LINDZEN
Professor of Meteorology at the Massachusetts Institute of Technology

Michel JARRAUD
Secretary General of the World Meteorological Organisation, Switzerland

Prof. Javier MARTIN VIDE
University of Barcelona

Dr. Malte MEINSHAUSEN
Institute for Climate Impact Research, Germany

Dott.ssa Cristina SABBIONI
Istituto Scienze dell'Atmosfera e del Clima, Italy

Prof. Sir Brian HOSKINS
Dept. of Meteorology at the University of Reading, United Kingdom

Prof. Jean-Pascal VAN YPERSELE
Vice-Chair of IPCC Working Group II,
Catholic University of Louvain, Belgium

Prof. Dr. Robert WATSON
School of Environmental Sciences,
University of East Anglia, United Kingdom

***2nd THEMATIC SESSION, "The Climate Protection Challenge post-2012", Tuesday, 4.10
2007, 15:00-18:30***

Theme leader: Satu Hassi

Key-note speakers:

John ASHTON
Special Representative on Climate Change of the UK Foreign and Commonwealth Office

Yvo DE BOER,
Executive Secretary of the UN Framework Convention on Climate Change

Experts:

H.E. Takekazu KAWAMURA
Ambassador, Mission of Japan to the EU, Brussels, Belgium

H.E. C. Boyden GRAY
Ambassador, Mission of the United States of America to the EU, Brussels, Belgium

Ronglai ZHONG
Minister Counsellor of the Mission of the People's Republic of China to the EU, Brussels, Belgium

Karsten NEUHOFF
Faculty of Economics
University of Cambridge

Nick CAMPBELL
Chair, International Chamber of Commerce Climate Change Task Force, Paris, France

Katherine WATTS
Policy Officer, Climate Action Network (CAN), Brussels, Belgium

Chris MOTTERSHEAD
Distinguished Advisor, Energy and the Environment, BP, United Kingdom

Andrei MARCU
Chief Executive, International Emissions Trading Association (IETA), Brussels, Belgium

3rd THEMATIC SESSION, "The social and economic dimension, R & D, new technologies, transfer of technologies, innovation and incentives", Monday 19.11.2007, 15:00-18:30

Theme leader: Philippe Busquin

Key-note speakers:

Prof. Carlo RUBBIA
Nobel Prize for Physics

Günter VERHEUGEN
Vice-President of the European Commission

Experts:

Kevin ANDERSON,

Professor, Tyndall Centre, University of Manchester

Stefan MARCINOWSKI,
Member of Board of Executive Directors, BASF AG

Graeme SWEENEY,
Executive Vice-President of Future Fuels and CO₂, Shell

Bernard FROIS,
CEA Grenoble

Milan NITZSCHKE,
CEO, German Renewable Energy Federation (BEE)
Solarworld AG, Authorized Representative

4th THEMATIC SESSION, "Climate change and the world's water, with a specific focus on sustainable development, land use change and forests", Tuesday, 29.01.2008, 15:00-18:30

Theme leader: Cristina Gutiérrez-Cortines

Key-note speaker:
Kaveh ZAHEDI
UNEP Deputy-Director and Climate Change Coordinator

Experts:
Dr. Franz FISCHLER
President of Ecosocial Forum Europe

Dr. Henning STEINFELD
Head of the livestock sector analysis and policy branch at the UN Food and Agriculture Organization (FAO)

John LANCHBERY
Principal Climate Change Advisor at the Royal Society for the Protection of Birds

Prof. Riccardo PETRELLA
International Committee for the World Contract on Water

Prof. John A. DRACUP
Professor at the University of California, Berkeley

Prof. Seppo KELLOMAKI
Dean of Faculty of Forest Sciences, University of Joensuu

5th THEMATIC SESSION, "Source of emission from the industry and energy sector and transport emissions at a global level", Monday, 3.3.2008, 15.00 – 18:30

Theme leader: Etelka Barsi-Pataky

Experts:

Gordon MCINNES
Deputy Director, European Environment Agency

Philippe EYDALEINE
Senior Vice President European Affairs, Air France - KLM

Matthias WISSMANN
President of VDA

Jos DINGS
Director of T&E, The European Federation for Transport and Environment
Christian AZAR
Professor of Energy and Environment, Professor of Sustainable Industrial Metabolism,
Chalmers University of Technology

Lars Göran JOSEFSSON
CEO, Vattenfall

Felix MATTHES
Dr. rer.pol. Dipl.-Ing., Öko-Institut (Institute for Applied Ecology)

6th THEMATIC SESSION, "How to engage other main actors - climate change, adaptation in third countries and global security", Wednesday, 26.3.2008, 15:30-19:00

Theme leader: Justas Vincas Paleckis

Key-note speaker:

Dr. Rajendra K. PACHAURI
Chairman of the Intergovernmental Panel on Climate Change, 2007 Nobel Peace Prize laureate

Experts:

Prodipto GHOSH
Member of the India's National Council on Climate Change, chaired by the Prime Minister, former Secretary in the Ministry of Environment and Forest, India

Rubens BORN
Vitae Civilis, Brazil

Amjad ABDULLA
Environment Ministry, Maldives

Frank ACKERMAN
Stockholm Environment Institute and Global Development and Environment Institute, Tufts

University

Tapani VAAHTORANTA
Finnish Institute for International Affairs, Helsinki

7th THEMATIC SESSION, "Meeting the Climate Commitments: Addressing Competitiveness, Trade, Financing and Sustainable Employment in a European and Global Context", Thursday, 29 May 2008, 15.00 – 18.30

Theme leaders: Lambert van Nistelrooij and Robert Goebbels

Key-note speaker:
Pascal LAMY
Director-General of the World Trade Organisation

Experts:
Matthew STILWELL
European Director of the Institute for Governance and Sustainable Development

René VAN SLOTEN
Executive Director Industrial Policy, CEFIC (European Chemical Industry Council)

Adam JACKSON
Climate Change Director, Tesco

John MONKS
Secretary General, ETUC

Michele DE NEVERS
Senior Manager, Environment Department, World Bank

Mike MATHIAS
Chair, CONCORD Policy Forum

8th THEMATIC SESSION, "Achieving significant CO₂ emission reductions in short time: learning from best practices regarding successful policies and technologies", Monday 23 June 2008, 15:00 – 18:30

Theme leader: Bairbre de Brún

Key-note speaker:
Ken LIVINGSTONE
Former Mayor of London

Experts:
Frederic XIMENO I ROCA

Director General for Environmental Policies and Sustainability, Generalitat of Catalunya

Mark HARBERS
Rotterdam Climate Initiative, City Councillor (Wethouder)

Gösta GUSTAVSSON
Vice Mayor of Linköping, Sweden

Carin Ten Hage
Director Programme "Planet Me"
TNT

Neil HARRIS
Head of Green IT and Sustainability, CISCO Europe

Franco MIGLIETTA
Associate Professor, Department of Nuclear and Theoretical Physics, Research Director at the
Institute of Biometeorology of CNR, Firenze

All documents related to the Thematic Sessions can be found on:
<http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/hearingsCom.do?language=EN&body=CLIM>

ANNEX 3: DELEGATION VISITS OF THE TEMPORARY COMMITTEE ON CLIMATE CHANGE

Place	Date	Chair of the Delegation
Beijing, China	05.11.- 07.11.2007	Guido Sacconi
EP-delegation to COP 13, Bali	11.12.- 15.12.2007	Alejo Vidal-Quadras
Delhi, India / Dhaka, Bangladesh	04.02. - 07.02.2008	Guido Sacconi Romana Jordan Cizelj (for the Bangladesh part)
Washington, US	28.04. - 30.04.2008	Guido Sacconi
OECD, Paris	02.10.2008	Matthias Groote
Moscow, Russia	27.10 - 29.10.2008	Vittorio Prodi
EP-delegation to COP 14, Poznan	9.12.- 13.12.2008	Guido Sacconi Romana Jordan Cizelj

All documents related to the Delegation visits, including the summary reports, can be found on:

<http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/publicationsCom.do?language=EN&body=CLIM>

**ANNEX 4: PARTICIPATION OF THE TEMPORARY COMMITTEE
ON CLIMATE CHANGE IN THE WORK OF PARLIAMENTARY DELEGATIONS**

Meeting	Date	CLIM representatives
EP-China Interparliamentary Meeting	Beijing and Tibet, 23-29 June 2007	Fiona HALL reported back to CLIM
EP-South Africa interparliamentary meeting	Strasbourg, 5-6 September 2007	Guido SACCONI, Chairman
COP 8 to the UN Convention to combat desertification	Madrid, 11-14 September 2007	Roberto MUSACCHIO, vice-chairman, reported back to CLIM
EP-China Interparliamentary Meeting	Strasbourg, 26-27 September 2007	Fiona HALL reported back to CLIM
EP delegation for relations with India	Brussels, 21 November 2007	Guido SACCONI, Chairman Karl-Heinz FLORENZ, rapporteur
EP-Canada interparliamentary meeting	Brussels, 22 November 2007	Guido SACCONI, Chairman
Baltic Sea Parliamentary Conference (BSPC), working group on energy and climate change	Tallinn, 5 February 2008	Paul RÜBIG, EP representative in the working group
EP-Mexico interparliamentary meeting	Strasbourg, 22 May 2008	Karl-Heinz FLORENZ, rapporteur Elisa FERREIRA
EP-US interparliamentary meeting	Ljubljana, 24-26 May 2008	Romana JORDAN CIZELJ
EP-Japan interparliamentary meeting	Brussels, 3 June 2008	Guido SACCONI, Chairman Romana JORDAN CIZELJ

**ANNEX 5: PRESS ACTIVITIES BY
THE TEMPORARY COMMITTEE ON CLIMATE CHANGE**

PRESS CONFERENCES HELD IN THE CONTEXT OF CLIM ACTIVITIES		
Subject	Date	Participants
CLIM 1st thematic session	Brussels, 10 September 2007	Guido SACCONI, Chairman Karl-Heinz FLORENZ, rapporteur Vittorio PRODI, theme-leader Prof. Hans-Joachim SCHELLNHUBER, key-note speaker
Delegation visit to Beijing	Beijing, 7 November 2007	Guido SACCONI, Chairman Vincenzo LAVARRA, Bairbre de BRÜN, Anne LAPERROUZE, members of the delegation
Adoption of resolution in view of COP 13	Strasbourg, 14 November 2007	Alejo VIDAL-QUADRAS, Chairman EP delegation to COP 13 Guido SACCONI, CLIM Chairman Karl-Heinz FLORENZ, rapporteur Satu HASSI, rapporteur on COP 13
CLIM 3rd thematic session	Brussels, 19 November 2007	Guido SACCONI, Chairman Karl-Heinz FLORENZ, rapporteur Philippe BUSQUIN, theme-leader Prof. Carlo RUBBIA, key-note speaker

In the context of the COP 13 Climate negotiations:		
Joint Press Conference with Commission	Bali, 11 December 2008	Commissioner Dimas Alejo VIDAL-QUADRAS, Chairman EP delegation to COP 13 Miroslav OUZKÝ, Co-Chairman EP delegation to COP 13
EP Press Conference on round-table of parliamentarians	Bali, 12 December 2008	Alejo VIDAL-QUADRAS, Chairman EP delegation to COP 13 Guido SACCONI, Co-Chairman EP delegation to COP 13 Karl-Heinz FLORENZ, EP speaker at round-table
Joint Press Conference with Council and Commission	Bali, 15 December 2008	statement read on behalf of Guido SACCONI, Co-Chairman EP delegation to COP 13
Delegation visit to Delhi	Delhi, 5 February 2008	Guido SACCONI, Chairman Romana JORDAN CIZELJ, Co- Chairman of the delegation Neena GILL, Chairman of the delegation for relations with India
CLIM 6th thematic session	Brussels, 26 March 2008	Guido SACCONI, Chairman Karl-Heinz FLORENZ, rapporteur Justas Vincas PALECKIS, theme-leader Dr. Rajendra K. PACHAURI, key-note speaker
Delegation visit to Washington	Washington, 30 April 2008	Guido SACCONI, Chairman Karl-Heinz FLORENZ, rapporteur
Adoption of CLIM interim report	Strasbourg, 21 May 2008	Guido SACCONI, Chairman Karl-Heinz FLORENZ, rapporteur

<p>CLIM 8th thematic session</p>	<p>Brussels, 23 June 2008</p>	<p>Guido SACCONI, Chairman Karl-Heinz FLORENZ, rapporteur Bairbre DE BRÚN, theme- leader Ken LIVINGSTONE, key-note speaker</p>
<p>Presentation of results of Eurobarometer survey</p>	<p>Brussels, 11 September 2008</p>	<p>Commissioner WALLSTRÖM Commissioner DIMAS Guido SACCONI, Chairman</p>
<p>Delegation visit to Moscow</p>	<p>Moscow, 29 October 2008</p>	<p>Vittorio PRODI, Chairman of the delegation to Moscow Romana JORDAN CIZELJ Giulietto CHIESA Avril DOYLE Agnes SCHIERHUBER, members of the delegation</p>

**ANNEX 6: OTHER ACTIVITIES BY
THE TEMPORARY COMMITTEE ON CLIMATE CHANGE**

RELATIONS WITH NATIONAL PARLIAMENTS		
Meeting	Date	CLIM representatives
Joint Parliamentary Meeting on climate change	Brussels, 1-2 October 2007	EP activity - several CLIM members
Hearing and exchange of views with EU delegation of French National Assembly	Paris, 17 October 2007	Guido SACCONI, Chairman Karl-Heinz FLORENZ, rapporteur
Meeting of the Chairpersons of the committees responsible for energy and the environment from the national parliaments and the European Parliament organised by the Slovenian National Assembly	Ljubljana, 20-21 January 2008	Guido SACCONI, Chairman
Exchange of views with a delegation of Members of the Joint Committee on Climate Change and Energy Security of the Oireachtas	Brussels, 4 November 2008	CLIM meeting
Joint Parliamentary Meeting on energy and sustainable development	Strasbourg, 20-21 November 2008	EP activity - several CLIM members

PARTICIPATION TO INFORMAL COUNCILS		
Informal Environment Council	Ljubljana/Brdo 10-12 April 2008	Hans BLOKLAND represented both ENVI and CLIM
Informal Environment /Energy Council	Paris, 3-5 July 2008	Guido SACCONI, Chairman

RELATIONS WITH LOCAL AUTHORITIES

Final session of the Catalan Convention on Climate Change organised by the government of Catalunya	Barcelona, 14 February 2008	Guido SACCONI, Chairman
---	--------------------------------	-------------------------

RELATIONS WITH CIVIL SOCIETY

Agora on climate change	Brussels, 12-13 June 2008	EP activity - several CLIM members
International Expo 2008, European Day	Zaragoza, 5 September 2008	Roberto Musacchio, Vice-Chairman

OTHER ACTIVITIES

Request for an Eurobarometer survey on Europeans' attitudes towards climate change		Presentation of results at CLIM meeting of 15 September 2008
Request to the EP Bureau to ask the Secretary-General to look into the possibility of setting-up within the EP a scheme for emissions offsetting	letter by CLIM Chairman of 31.3.2008	Bureau Decision of 22 September 2008 to examine the issue in the context of the reduction of the EP carbon footprint

ANNEX 7: STUDIES AND BRIEFING PAPERS REQUESTED BY THE TEMPORARY COMMITTEE ON CLIMATE CHANGE

Joint Parliamentary meeting on Climate change and climate change related legislation

National Legislation and national initiatives and programmes (since 2005) on topics related to climate change

By IEEP, 03/09/07

<http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/studies/download.do?file=17631>

This study presents national legislation, initiatives and programmes recently launched by EU Member States and EEA countries to tackle climate change. Lessons learnt from 'good' EU practices and efforts aimed at halting the loss of biodiversity and the fight to climate change indicate that these initiatives were not successful, mainly due to weak implementation (e.g. the lack of financial resources) and lack of political will. The various legislation, initiatives and programmes have been collected via a questionnaire sent out by the European Parliament through the ECPRD network to the different National Parliaments. This network is especially designed to facilitate the exchange of information between national parliaments and the European Parliament. The overall material has been processed, the main results are presented in comparative tables and the information within these tables and 'interesting practices' are briefly discussed.

Climate change legislation and initiatives at EU level

By Copenhagen Economics, 01/10/07

<http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/studies/download.do?file=18835>

The study was to review current and prospective EU climate policy related legislation and initiatives and provide recommendations for future policies. It evaluates current performance and puts forward options for reform in the post-2012 regime. For policy actions already affecting the commitment period up to 2012, three priorities are underlined all with the aim of improving the cost-effectiveness of climate policies: create a better functioning internal market for energy, take a more selective approach to regulatory energy standards, and use more market based mechanisms to reduce road transport emissions. For the period post 2012, two issues are stressed: the needed reform of the ETS, and the challenges involved in distributing the target reductions among member states.

Climate Change Legislation and Initiatives at International Level and Design options for Future International Climate Policy

By Ecofys, 05/12/07

<http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/studies/download.do?file=18491>

This study provides background information for the Conference of the Parties (COP) to the United Nations Framework Convention on Climate Change (UNFCCC) and the Conference of the Parties serving as the Meeting of the Parties to the Kyoto Protocol (COP/MOP) in December 2007 in Bali, Indonesia. It discusses the major issues under discussion at the start of the official negotiation of an international post 2012 framework agreement, initiated at the COP/MOP meeting in Bali and to be reached by 2009. The study provides an overview an assessment of the approaches that can be taken in a future international agreement on climate

change. The study includes a review of climate change policies of major countries (European Union, USA, Japan, Russia, China, India, Brazil) and private and non-governmental initiatives as well as the extent to which they are implementing their existing commitments under the Kyoto Protocol. Future international climate policy is discussed in various international processes in addition to the UNFCCC, including the Gleneagles G8 plus 5 process, the Asia-Pacific Partnership (AP6), the United Nations High-Level Climate Change Talks, the US major emitters initiative and the Greenland/South Africa/Sweden Ministerial dialogue on climate change.

Social and economic dimension, R&D, new technologies, transfer of technologies, innovation and incentives

Burden Sharing - impact of climate change mitigation policies on growth and jobs

By IEEP, 15/03/08

<http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/studies/download.do?file=19998>

This report provides a synthesis and review of existing studies addressing the impact of climate change mitigation policies on growth and jobs in different economic sectors (energy, iron and steel, cement, transport, construction). It looks at the implications of different mitigation scenarios for 2020 and beyond. The study reveals that, according to many literature sources, mitigation policy will lead to job creation in some sectors (e.g. related to RES, energy efficiency, CCS, etc), while some jobs will be lost in others (e.g. related to fossil fuels and production of inefficient products). In general, the studies highlight that the overall net effect is likely to be positive, as jobs in less labour intensive industries could be replaced by jobs in more labour intensive ones, or in sectors with longer value chains. Furthermore, it appears that the average cost of mitigation is usually considered relatively small, in the order of no more than 1% of GDP – with changes to assumptions resulting in slightly higher and lower estimates. Aggregated EU GDP could even slightly increase thanks to positive restructuring of the economy, such as the opening of profitable new markets (e.g. RES, CCS technologies and fuel efficient vehicles).

Climate change and the world's water with special focus on sustainable development, land use, land use change and forests

Climate change–induced water stress and its impact on natural and managed ecosystems

By IEEP, 07/01/08

<http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/studies/download.do?file=19073>

This study has shown that much of the impact anticipated from climate change can be attributed to changes in water regimes. The simple summary is to say that this means in some places there will be too much water, in other places not enough; but the story is more complex – shifts in the timing of runoff due to early snow melt; increased annual average precipitation but falling in winter instead of during the growing season; interactions with rising CO₂ levels and temperatures that can benefit certain plant species, but only up to a point. Preparing for and responding to climate impacts will require reviewing approaches to natural and managed ecosystems, for example through the lens of ecosystem services, by which greater emphasis is placed on the preservation of healthy ecosystems; and through sustainable agricultural and forestry practices that can lend to rather than working against climate resilience and species health.

Forestry and climate change: potential for carbon sequestration

By Goossens, Policy Dept. A

(only internal; available upon request)

The note aims to give some exact figures and data on - amongst others - global forest resources, deforestation and carbon stock in vegetation, supplementing the study requested and commissioned by the European Parliament to IEEP on "*Climate change - Induced water stress and its impact on natural and managed ecosystems*". The briefing note highlights the potential of forestry to contribute to climate change mitigation through carbon sequestration.

Sources of emission from the industry and energy sector and transport emissions at global level

An overview of global greenhouse gas emissions and emissions reduction scenarios for the future

By IEEP, 15/02/08

<http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/studies/download.do?file=19411>

This study focuses on carbon dioxide (CO₂) emissions from fossil fuels. Key drivers of these emissions are activity, economics, energy intensity and carbon intensity. As reducing GDP or population is not a likely aim of climate policy, the primary means of affecting emissions is to change the last two of the four factors: reducing the amount of energy needed per GDP, and decarbonising the fuel mix. The study tries to quantify current greenhouse emissions and anticipate their future evolution which are important analytical inputs for policymaking.

How to engage other main actors - climate change, adaptation in third countries and global security

State of play of post-Bali negotiations

By Ecofys, 15/03/08

<http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/studies/download.do?file=19955>

The note summarises the status of negotiations after the Bali meeting (COP 13/CMP 3) of December 2007, and presents the issues at stake for building the elements of a future climate agreement: on **mitigation** the specification of "measurable, reportable and verifiable nationally appropriate mitigation commitments or actions" for developed countries (most likely continuing the emission reduction targets under the Kyoto Protocol); on **adaptation**, the difficult issue is to define exactly which adaptation activities should be supported by the international system and how developing countries would be able to apply for support; on **technology**, a comprehensive framework for technology transfer has been decided and ways to assess the effectiveness of technology transfer are being developed; on **finance**, the challenge is to create a constant flow of financial resources, substantially larger than the currently available funds, and independent of government budgets.

Engaging developing countries in climate change negotiations

By IEEP, 26/03/08

<http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/studies/download.do?file=20148>

Engaging the developing world has become increasingly more important and urgent. This paper explores the possible ways to attract developing countries on board in addressing climate change and reducing their own emissions. The paper addressed the following issues:

the division of the world into Annex I/B and non Annex I/B countries; the lack of commitment globally to defining a long-term objective on when climate change becomes dangerous for the earth and defining a pathway towards achieving such a long-term goal; the limited resources available in the multiple funds especially for adaptation; the Clean Development Mechanism (CDM); the slow rate at which technology transfer and capacity building; land-use and deforestation; and adaptation. The paper concludes with a menu card of policy options and a set of recommendations on a long-term objective, on policies and measures.

Engaging emerging economies - Removing barriers for technology cooperation

By Wuppertal Institute, 26/03/08

<http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/studies/download.do?file=19911>

For emerging economies technology transfer is crucial in order to ensure a steady energy supply for their rapid economic development. Energy demand in these countries is growing fast, particularly in India and China.. To ensure that the economic growth is not coupled with the high GHG emission growth, technology transfer of low-carbon technologies and technology avoiding negative impact on adaptation is essential. The briefing gives an overview of key partnerships and points the barriers that technology transfer is facing and examples for appropriate tools that can help to overcome the remaining obstacles and promote technology transfer and climate change-related projects.

Linking the EU ETS with other Emissions Trading Schemes

By Wuppertal Institute, 26/03/08

<http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/studies/download.do?file=19802>

In this note, different options of linking the EU ETS with other emissions trading schemes are quantitatively and qualitatively assessed, as well as the economic and environmental impacts and the design implications of these options. Economic analysis shows the important role of cap-setting and global emissions constraints for the economic impacts of linking the EU ETS internationally. The institutional analysis shows that several design issues of emerging schemes have important implications for the equity, the economic and the environmental effectiveness in a combined scheme. The report concludes that these problematic issues fundamentally flow from countries' level of ambition as regards climate protection and that linking should therefore only be sought between countries which have a comparably ambitious climate policy outlook.

Engaging the US & other industrialized countries: US climate change policy

By World Resources Institute, 26/03/08

<http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/studies/download.do?file=19959>

The United States' cumulative GHG emissions have continued to be among the world's largest – topped only by the rise in Chinese emissions on an annual basis. Due to lack of leadership at the federal level, the U.S. still does not have a comprehensive plan to reduce emissions. In the absence of a national direction, many regions, states, and municipalities have begun to implement policies to reduce emissions on their own and in concert with other regions, states, and municipalities. The policies addressing a variety of sectors – in particular the electricity and transportation sectors and many aim to increase energy efficiency and renewable energy use are presented in this note. These efforts are complemented by action in the private and nongovernmental sectors and, in part driven by local and business initiatives, new proposals for legislation in the U.S. Congress. The paper also presents the U.S.

Presidency candidates policy perspectives in the field of climate change.

Meeting the Climate commitments: Addressing competitiveness, trade, financing and sustainable employment in a European global context

Competitive distortions and leakage in a world of different carbon prices

Compilation of briefing notes by several authors, 04/07/08

<http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/studies/download.do?file=21551>

Effective climate policy in Europe requires early commitment to ambitious emission reduction targets, with tight emission caps and rapid shifts towards auctioning of emissions. This guides a transition to a low carbon economy, provides growth opportunities for innovative sectors and technologies, and demonstrates leadership to drive international climate policy. Whether or not an agreement is reached at the Copenhagen in 2009, it is very unlikely that a single global price for carbon will prevail. A frequently voiced concern is that states with stringent climate policies will place domestic industries at a disadvantage relative to competitors in states with less ambitious climate efforts. This study compilation is an attempt to present the policy options available in this possible future situation of different levels of ambitions in climate policies. This is done in 5 chapters by different authors, from different points of views and academic disciplines. The study compilation asks the question whether competitive distortions and leakage, either in CO₂ or employment, present a realistic danger in a world of different carbon prices.

Climate change financing in developing countries

Compilation of briefing notes by several authors

<http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/studiesCom/download.do?file=21631#search=%20Climate%20change%20financing%20in%20developing%20countries%20>

Part 1 the report assesses the interaction between climate change financing and development aid: what are the impacts of those policies today, and what are potential incoherencies in the different intervention areas of development assistance with regards to climate change adaptation and mitigation objectives and development objectives. Part 2 provides an overview of EC programmes and international EC funded financing initiatives aimed at developing countries in the field of climate change mitigation and adaptation (objective, allocated budgets and financing mechanisms) and recommendations to improve coherence and effectiveness of the different EC mechanisms. Part 3 assesses the mechanisms for mainstreaming of adaptation and mitigation of climate change in development policies and programmes at EU and international level and for climate risk assessment and recommendations for improvement (EU/donor perspective). Part 4 assesses the mechanisms for mainstreaming of adaptation and mitigation into development projects on a national and local level and recommendations for improvement (recipient countries perspective)

Achieving significant CO₂ emission reductions in short time: learning from Best Practices regarding successful policies and technologies

Sustainable cities: Best practices on CO₂ savings in urban areas - Building efficiency, household emissions and energy use

By Wuppertal Institute, 23/06/08

<http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/studies.do?language=EN>

In Europe, numerous good practice examples related to emission reductions in cities can be

found. A high number of cities and towns have implemented local energy action plans, local emission reduction targets or even plan to become carbon neutral. These targets usually include a whole package of different measures and instruments. The aim of the following compilation is to identify medium-scale examples that are innovative, show short-term emission reductions and are replicable to other urban areas throughout Europe. The focus lies on energy efficiency in buildings, household emissions and energy use.

Delegations

China and climate change: Impacts and policy responses

By Prof Ash, London University, 01/10/07

<http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/studies/download.do?file=18039>

This briefing paper seeks to demonstrate that the challenges for China posed by climate change are real. The consequences of global warming are already apparent. The scientific evidence of investigations by Chinese and international bodies overwhelmingly indicates that the threat to the sustainability of China's future social and economic development, as well as to fragile ecosystems, will intensify. That the Chinese government recognises the scale of the problems that China faces as a result of climate change is beyond doubt, as is its commitment to address those problems, subject to its insistence that industrialised countries bear the major responsibility in meeting the challenges of global warming. More questionable, however, is whether the policies Beijing has so far put in place will be capable of halting, let alone reversing, the recent inexorable and accelerating increase in China's GHG emissions.

China's energy policy in the light of climate change, and options for cooperation with the EU

By Prof. Holslag, 01/10/07

<http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/studies/download.do?file=18035>

This paper briefly introduces China's new *comprehensive energy security* policy. Subsequently, it sheds a light on how the European Union tries to take advantage of this move, by stepping up its efforts to promote green energy and simultaneously tapping China's vast market. Afterwards, an assessment is made of the success of this European approach for wind and solar energy, clean coal technologies, natural gas, hydropower and bio-fuel and recommendations for EU policy in this area are provided.

Climate Change and India: Impacts, Policy Responses and a Framework for EU-India Cooperation

By Dr Kumar, TERI-Europe, 24/01/08

<http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/studies/download.do?file=19208>

The briefing note provides a brief overview of the impacts that climate change is having on the Indian economy, government policies that are in place that assist in adaptation to climate change in sectors, India's contribution to global greenhouse gases and mitigation efforts currently underway and indicative areas for collaboration between the EU and India on adaptation to climate change as well as on mitigation efforts.

Climate Change Impacts and Responses in Bangladesh

By Dr. Huq, International Institute for Environment and Development, 24/01/08

<http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/studies/download.do?file=19195>

Bangladesh is one of the most vulnerable countries to climate change because of its disadvantageous geographic location; flat and low-lying topography; high population density; high levels of poverty; reliance of many livelihoods on climate sensitive sectors, particularly agriculture and fisheries; and inefficient institutional aspects. Many of the anticipated adverse effects of climate change, will aggravate the existing stresses that already impede development in Bangladesh, particularly by reducing water and food security and damaging essential infrastructure. This briefing note describes the country characteristics that make it particularly vulnerable to climate change, before outlining the main climate change impacts that are of concern. These impacts are discussed in relation to their adverse effects on different sectors. Finally, the national and international policy responses to manage these effects are outlined.

Engaging the US & other industrialized countries: US climate change policy

By World Resources Institute, 26/03/08

<http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/studies/download.do?file=19959>

The United States' cumulative GHG emissions have continued to be among the world's largest – topped only by the rise in Chinese emissions on an annual basis. Due to lack of leadership at the federal level, the U.S. still does not have a comprehensive plan to reduce emissions. In the absence of a national direction, many regions, states, and municipalities have begun to implement policies to reduce emissions on their own and in concert with other regions, states, and municipalities. The policies addressing a variety of sectors – in particular the electricity and transportation sectors and many aim to increase energy efficiency and renewable energy use are presented in this note. These efforts are complemented by action in the private and nongovernmental sectors and, in part driven by local and business initiatives, new proposals for legislation in the U.S. Congress. The paper also presents the U.S. Presidency candidates policy perspectives in the field of climate change.

UNFCCC - COP-14 in Poznan (December 2008)

<http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/studies/download.do?file=23435>

The briefing was prepared as a background material for the EP delegation to the 14th UNFCCC COP meeting on Climate Change in December 2008 in Poznań, Poland. At last year's meeting in Bali, Indonesia, a time-lined negotiation on a post-2012 framework was agreed, aiming at reaching an agreement in Copenhagen in December 2009. As a steppingstone on the path from Bali to Copenhagen, the Poznań conference will mark the turning point from analysis and discussion to negotiation stage.

Ahead of the Poznań Conference there are four key issues or 'hot topics': i) sectoral approaches; ii) Clean Development Mechanism (CDM) and Land Use, Land Use Change and Forestry (LULUCF); iii) Reducing Emissions from Deforestation in Developing Countries (REDD); and iv) financing and development.

Other key issues are the participation of the US in an international climate change agreement; whether or not emerging economies should take up binding emission reduction commitments; and how to accommodate diversity among developing countries not only in terms of economic capability, natural resource endowments, and vulnerability to impacts of climate change but also in terms of topics of their priority. The Copenhagen agreement should form a 'shared vision' with a level of ambition and send a strong signal from joint leadership of all major economies to the market, business, scientists, and citizens.

International Forest Policy: Integrated climate and forestry policy options. The implications of carbon financing for pro-poor community forestry: How do we design forest policy tools to jointly address climate change, environmental and development goals?

<http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/studies/download.do?file=23272>

The study addresses the integrated climate and forestry policy options in developing countries, focussing on the implications of carbon financing for pro-poor community forestry. Specifically, it responds to the following question: "How do we design forest policy tools to jointly address climate change, environmental and development goals?"

The report provides an overview of carbon finance initiatives and proposals; analyses carbon finance initiatives/proposals targeting forest issues from the perspectives of climate change mitigation, biodiversity and other environmental issues, and development; and offers recommendations on steps forward to promote a pro-poor forest agenda for UNFCCC negotiations, the spending of revenues from EU-based green house gas emission mitigation efforts, and other pertinent processes. The focus is on tropical forests as these make the largest contribution to greenhouse gases (GHGs) and have most links with the 'pro-poor community forestry' agenda.

The study examines CDM afforestation/reforestation projects, Reduced Emissions from Deforestation and forest Degradation (REDD), and voluntary projects.

Energy and Climate Change in Russia

<http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/studies/download.do?file=21815>

The briefing was prepared as a background material for the EP CLIM delegation to Russia in October 2008. The report addresses the impacts of climate change in Russia, including the expected impacts on ecosystems, and analyses how Russia's oil and gas contributes to climate change worldwide.

The briefing identifies the main opportunities in Russia to mitigate climate change through hosting Joint Implementation (JI) projects, LULUCF (Land Use, Land Use Change and Forestry) activities, participating in International Emissions Trading (IET), or applying some Green Investment Schemes (GIS), focusing on the country's potential in supplying the global carbon market with emission reductions.

The report presents the framework of cooperation between the EU and Russia, such as the Partnership and Cooperation Agreement (PCA), the EU-Russia "energy dialogue", and the debate concerning the ratification by Russia of the Energy Charter Treaty (ECT). Finally, opportunities for enhancing EU-Russia cooperation on climate change are being suggested.

Background information and external expertise
managed by EP Policy Department A

ANNEX 8: WORKING DOCUMENTS DRAWN UP IN THE CONTEXT OF THE ACTIVITIES OF THE TEMPORARY COMMITTEE ON CLIMATE CHANGE

Working Documents on Thematic Sessions

- No 1 on Climate Impact of different levels of warming by *Vittorio Prodi*, theme-leader
- No 2 on The Climate Protection Challenge Post-2012 by *Satu Hassi*, theme-leader
- No 3 on The social and economic dimension R & D, New Technologies, transfer of technologies, innovation and incentives by *Philippe Busquin*, theme-leader
- No 4 on Climate change and the world's water, with a specific focus on sustainable development, land-use change and forests by *Cristina Gutiérrez-Cortines*, theme-leader
- No 5 on Sources of Emission from the Industry and Energy Sector and Transport Emission at Global Level by *Etelka Barsi-Pataky*, theme-leader
- No 6 on How to engage other main actors - climate change, adaptation in third countries and global security by *Justas Vincas Paleckis*, theme-leader
- No 7 on Meeting the climate commitments: addressing Competitiveness, Trade, Financing and Sustainable Employment in a European and Global Context by *Lambert van Nistelrooij* and *Robert Goebbels*, theme-leaders
- No 8 on Achieving significant CO2 emission reductions in short time: learning from best practices regarding successful policies and technologies by *Bairbre de Brún*, theme-leader

Working Documents by Karl-Heinz Florenz, Rapporteur

- No 9 on waste treatment and resource management as part of a climate protection strategy
- No 10 on water
- No 11 on fisheries
- No 12 on health
- No 13 on adaptation to the consequences of climate change
- No 14 on agriculture
- No 15 on livestock breeding
- No 16 on transport
- No 17 on forests
- No 18 on growth and employment
- No 19 on Carbon Dioxide Capture and Storage (CCS)
- No 20 on soil protection
- No 21 on energy efficiency in the building sector
- No 22 on energy
- No 23 on financing and budgetary affairs

All working documents can be found on:

<http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/homeCom.do?language=EN&body=CLIM>

RESULTAT AF DEN ENDELIGE AFSTEMNING I UDVALGET

Dato for vedtagelse	2.12.2008
Resultat af den endelige afstemning	+: 47 -: 4 0: 2
Til stede ved den endelige afstemning - medlemmer	Liam Aylward, Etelka Barsi-Pataky, Ivo Belet, Johannes Blokland, John Bowis, Jerzy Buzek, Pilar del Castillo Vera, Dorette Corbey, Chris Davies, Avril Doyle, Lena Ek, Edite Estrela, Karl-Heinz Florenz, Matthias Groote, Françoise Grossetête, Rebecca Harms, Satu Hassi, Roger Helmer, Jens Holm, Dan Jørgensen, Romana Jordan Cizelj, Dieter-Lebrecht Koch, Eija-Riitta Korhola, Linda McAvan, Marian-Jean Marinescu, Roberto Musacchio, Riitta Myller, Dimitrios Papadimoulis, Markus Pieper, Vittorio Prodi, Herbert Reul, Luca Romagnoli, Guido Sacconi, Andres Tarand, Silvia-Adriana Țicău, Antonios Trakatellis, Alejo Vidal-Quadras, Åsa Westlund, Anders Wijkman
Til stede ved den endelige afstemning - stedfortrædere	Pilar Ayuso, Michl Ebner, Anne Ferreira, Catherine Guy-Quint, Fiona Hall, Peter Liese, Bill Newton Dunn, Zita Pleštinská
Til stede ved den endelige afstemning - stedfortrædere, jf. art. 178, stk. 2	Glenn Bedingfield, Francesco Ferrari, Juan Fraile Cantón, Louis Grech, Glenis Willmott, Stefano Zappalà